

NÚMERO 2 - ABRIL DEL 2011 - BARCELONA - GRATUÏT

TERRA CREMADA

PUBLICACIÓ CONTRA LA DERROTA

Amb la repressió volen fer-nos creure que ho tenen tot controlat, que fora dels límits que ens marquen res és possible. Si no som conscients d'aquest engany arribarà un moment que la seva violència explícita ja no serà necessària. Volen que tinguem por. Por a les seves porres, a les seves tortures, a les seves presons... L'objectiu de la repressió, de tota aquesta violència, és que deixem de lluitar. Volem que tinguem por i que sigui en l'únic que pensem.

ÍNDIX

Contra la derrota	4
Adoptant termes que no ens pertanyen; aportacions per una superació de la democràcia	14
No dar el brazo a torcer. La violència com a eina política	32
29s: el pacifisme en vaga	48
La logica de l'enfrontament	51
De feixismes	54
Resenyes	59

La revista que tens a les mans representa tan sols la part escrita d'un treball profund d'anàlisi i debat. El projecte *Terra Cremada* es basa en la discussió i elaboració de textos de manera col·lectiva al voltant de problemàtiques concretes que patim tant en la forma d'enfrontar-nos al capitalisme com en la de superar-lo. Pensem que escriure d'aquesta manera, tot i que és molt farragós, ens possibilita conjugar la teoria i la pràctica alhora que reflexionem i deixem constància per a altres persones de les conclusions a les que hem pogut arribar. Veiem que, generalment, s'acostuma a escriure des de la reflexió individual i molt poc des de la reflexió col·lectiva deixant, d'aquesta manera, molt pocs documents escrits que recullin de forma rigorosa els debats que vivim en les nostres assemblees; reobrint constantment debats que sempre deixem a mitges i caient de manera reiterada en discussions que podrien ser solucionades definint un lèxic comú i que ens possibilitarien centrar-nos en debats més profunds. Nosaltres hem volgut fer aquest esforç conscients que aquests textos només poden ser un ajut en la lluita contra l'ordre imperant ja que, com

vàrem assenyalar al primer número: *les respostes difícilment ens les ofereixen els llibres, es troben al carrer i al calor de la revolta.*

El nostres pensaments venen condicionats pel llenguatge que utilitzem per construir-los. No és d'estranyar, que en una societat on al llarg de la història els assumptes públics han sigut reservats als homes, el plural genèric s'escriu en masculí, doncs és a ells a qui es refereix. Aquesta revista està escrita enterament en femení, som conscients que el fet d'escriure d'aquesta manera no elimina això, però sí serveix per evidenciar-lo.

Que la publicació sigui gratuïta no vol dir que no hàgim tingut despeses sinó que no volem que els diners facin de mediadors entre aquesta i qui vulgui accedir a ella. Preferim que sigui la serietat i el compromís i no el comerç de les nostres idees el que financi el projecte. Si vols col·laborar econòmicament posat en contacte amb nosaltres.

CONTRA LA DERROTA

No venim del no res

El present és un mirall del passat, en ell podem llegir els canvis esdevinguts, els moments que desembocaren als dies actuals. És un mirall deformat, això sí, que necessita mirar-se amb cura. Els records queden llunyans, les baralles per apoderar-se de la història la deformen, la transformen, menyspreen i d'aquesta manera la mirada cap enrere resta cada cop més enterbolida, més emboirada.

Moltes misèries actuals responen precisament al resultat de les lluites del passat. El nostre present és l'herència de totes aquelles que lluitaren per un canvi radical en les relacions socials, és l'herència de la trajectòria revolucionària, i aquesta és la història del fracàs, de la derrota.

Hi ha quelcom diferent en el final de l'assalt proletari dels anys 60 i 70, ja que no es tracta tant d'una derrota basada en l'extermini físic del proletariat en lluita¹, com ja havia succeït en la majoria dels enfrontaments de classe, per exemple a l'Unió Soviètica dels anys 20 o a la postguerra de l'Estat espanyol, com d'una abdicació

dels seus principis i valors i d'una lenta però constant integració en la mentalitat moderna, en els codis i comportaments que generalitzava el Capital.

No cal dir que en tota guerra hi ha morts, però del que parlem és que la derrota va consistir, sobretot, en l'assumpció d'una manera de pensar que negava la cultura i tradició obrera desenvolupada fins aquell moment i alabava i es sotmetia a la de fins aleshores el seu enemic de classe, el Capital.

El camp de batalla en el que lluitaren les proletàries era un món en constant transformació, un món que va canviar vertiginosament la seva imatge fins que no s'hi reconegué un món que es va transvestir i va fer perdre tot el món en la seva falsa novetat, un món al que una nova intel·lectualitat anomenà postmodern quan en realitat no havia canviat essencialment res.

Allò que filòsofes, sociòlegues i altres intel·lectuals anomenaren transició de la modernitat a la postmodernitat és un conjunt de canvis que no operaren en un moment concret, són, en realitat, el desenvolupament del capitalisme, el decurs

1. Ens estem referint a les lluites revolucionàries desenvolupades en el si de les anomenades democràcies occidentals. Exceptuem, per exemple, el cas d'Amèrica llatina on sí que es va desenvolupar una aniquilació sistemàtica de la disidència política.

del seu progrés. L'evolució i transformació del teixit productiu, la ciència, el saber, la tècnica, la velocitat a la que circula la informació i el nou paper que l'entronitza, etc. són el resultat d'una acumulació de coneixement per incrementar la rendibilitat, l'eficiència i la màxima solvència productiva; així doncs són una millora del capitalisme. Aquests canvis econòmics afavoriren la mutació paral·lela de la mentalitat de la gent: les seves costums, les seves creences, els seus valors, l'oci, la manera de relacionar-se amb una mateixa i amb les altres, etc.

Hem assistit a una transformació econòmica, social, política i cultural, però quin significat té això? D'aquests canvis en diem que no representen un nou sistema, una nova societat o res que se li assembli, no són una ruptura clara amb el que es definia com a modernitat. L'ordre que regna actualment és el mateix que va néixer de la mà de la burgesia, els seus fonaments són els mateixos: preservar la societat dividida entre aquelles que dirigeixen i aquelles que obeeixen, reproduir l'individualisme com a unitat indiscutible, estendre i imposar per tot arreu les relacions econòmiques que permeten la mercantilització de tot i l'acumulació de capital. Evidentment que la societat ha canviat, però sobretot el que ha canviat és la manera de pensar i fer de les persones i amb això s'ha afavorit la victòria aclaparadora del capitalisme.

El present com a derrota

Els codis i comportaments van caracteritzar i definir el proletariat en lluita contra el capital

—la seva solidaritat, reciprocitat i recolzament mutu, la seva vida social a la feina i als barris, la seva visió del món que dotava a les coses i els béns d'un caràcter totalment social en lloc d'econòmic, etc.— són els d'una comunitat d'iguals que s'oposava a la societat capitalista. Amb la seva derrota i amb la desaparició de la classe obrera es va diluir també la seva comunitat, les individus tornaren a ser tan sols això i les relacions que havien tingut es tornaren estranyes fins que aquestes desaparegueren i tan sols es pogueren veure puntualment caricaturitzades.

Tots aquests canvis que defineixen el ser occidental actual, la seva manera de fer, la seva manera de veure el món, són analitzats per les intel·lectuals del Capital. Una part important d'aquest pensament postmodern nega la revolució, més que negar-la deixa de parlar d'ella assumint amb aquest gest que cap ruptura real és possible. Aquest pensament, a l'abandonar tota empresa revolucionària, es limita a descriure el món, les seves capilaritats, les seves complexitats i «els dispositius que operen en els seus intersticis», per dir-ho amb les seves pròpies paraules. No podem negar les seves valuoses aportacions en aquest camp, tot i que tampoc podem negar que aquestes mateixes aportacions són donades a les revolucionàries, a les més interessades en perpetuar les condicions de dominació així com també a aquelles que aspiren a fer menys dolorós el patiment fent, en molts casos sense adonar-se'n, que aquest es pugui perpetuar.

Parlen de societat de risc, societat líquida, societat de la comunicació, societat-xarxa... i eviten parlar, per sobre de tot, de la continuació d'allò que no ha canviat: les relacions de producció i reproducció capitalista. S'evita parlar del treball i es parla del consum, de les emocions, de la precarietat o de la líquidesa, però mai d'explotació. Es parla de tot menys de capitalisme.

Tot i així, pensem que podem aprofitar alguns dels seus plantejaments per explicar com, en alguns casos, fan una propaganda descarada del món que defensen i, en altres casos, com encerten certes misèries que s'han generalitzat i que cal destapar per poder superar-les i allunyar-nos uns passos d'aquesta derrota que patim.

Se'ns diu que hi ha hagut la revolució de l'individu a la que anomenen emancipació d'allò individual de la tirania de les masses. Gràcies a l'oferta del mercat neoliberal la gent pot més que mai escollir una manera de viure d'acord a les necessitats i gustos individuals (roba, música, menjar, maneres de viure, esports, aficions, etc.)² i no subjecte a les regles i normes col·lectives. La decisió ara recau en cada persona que és lliure d'escollir el seu propi estil de vida. La vida uniforme i dirigida, on la majoria de les eleccions es prenien en base a allò que pensava la majoria ha desaparegut.

2. Aquesta idea es desenvolupa extensament sota el nom de procés de personalització a *La era del vacio* de Gilles Lipovetsky.

Per sobre de qualsevol cosa, el que volen és convence'ns que som totalment lliures. Del que no parlen tant és que aquesta suposada llibertat està subjecte a una targeta de crèdit i que les eleccions que ens permeten fer es redueixen

a les de les mercaderies que ens venen. Aquests diferents estils de vida no es refereixen obviament a que pugem adoptar els costums, per exemple, dels Guayaquis del Paraguai. És ben clar que si dormíssim totes juntes en cabanes, fóssim polígames, ens dediquéssim a caçar porcs senglars i recollir el que ens vingués de gust per després fotre'ns grans tiberis a plaça Sant Jaume acabaríem empresonades. Aleshores, cal preguntar-se a què es redueixen aquestes eleccions que ens permeten fer i si realment aquesta cultura individualista és quelcom propi o bé respon a una educació/domesticació ferotge des dels nostres primers anys de vida. Vivim subjectes i subordinades a la necessitat d'acumulació del Capital, i les empreses, el govern, les diferents institucions i organitzacions que integren aquesta societat estimulen, comminen, sedueixen, obliguen per a que això sigui així. Si la llibertat, en un món basat en el diner i la mercaderia, es redueix a poder vestir de punk o portar un fulard verd que no vagi a joc amb un jersei groc amb ratlles vermelles; o bé poder fer esquí als alps suïssos i surfejar a la costa cantàbrica, nosaltres diem que això no és ser lliure perquè sempre estas subjecte a les necessitats i exigències del capitalisme. Perquè aquests desitjos, aquestes modes, aquestes eleccions es refereixen a quelcom superficial, no a allò essencial, no a la manera com voleu viure. Perquè des de ben petites ens han convidat, lobotomitzat, domesticat per a que tinguéssim unes necessitats que no varen ser nostres sinó les que els hi convenia a la forma econòmica i de govern que ordena i dirigeix el món que habitem.

En els nostres ambients això es reproduïx en la mesura que

creem un món on en lloc d'emancipar-nos d'aquestes relacions imposades ens limitem, generalment, a convertir-les en més barates. Hi ha més interès en pagar un euro per una cervesa o per veure un concert gratis que en formar-nos i aprendre altres maneres de socialitzar-nos i estar. Moltes de nosaltres ens deixem seduir també per les possibilitats que ens ofereixen els diners: viatjar, tocar instruments, fer serigrafia, formar part d'una cooperativa de consum ecològic, etc. Precisament en la satisfacció de moltes d'aquestes possibilitats ens entreguem al culte a una mateixa, a aquest narcisisme que tant critiquem i al final també reproduïm, i aquest és un dels motius pel qual per moltes de nosaltres és més important enriquir-se espiritualment viatjant a Kuala Lumpur que seguir enganxant cartells; són molt més importants les classes de Judo que una assemblea mal posada un dimecres a la tarda. Amb això no volem fer apologia del caràcter militant del sacrifici i l'ascetisme existencial, sinó que volem assenyalar que amb l'excusa de la satisfacció de desitjos i necessitats, creem una abisme entre la política i la vida, en lloc de percebre totes les activitats

que fem com aquesta lluita política per una vida on nosaltres siguem les seves dignes sobiranes. I no, no tant sols volem ser lliures per escollir individualment quines activitats fer, volem ser lliures per a poder discutir i participar de la vida en comú.

I quan «fem política», quantes vegades ho fem per adquirir aquell rol que dóna sentit a un malestar existencial? Quantes vegades hem reproduït la necessitat que tenim de reafirmar-nos quan no fem cas del que diuen en una assemblea i tan sols esperem el nostre torn per escoltar-nos a gust a nosaltres mateixes? Quants projectes se'n han anat en orris perquè una relació ja satisfà les nostres necessitats o bé perquè aconseguim un treball ben pagat?

Enfront d'aquesta confusió general i de l'absència de consciència, caiem en formes de militància acords amb aquests temps que vivim. No fem el que ens sembla necessari, no tenim una visió global, fem únicament allò que ens agrada i ens ve de gust. La crítica a la militància ens ha servit a moltes i en molts moments per justificar la nostra

inacció darrere la suposada inutilitat d'encartellar, repartit octavetes o penjar pancartes que, certament, no donen un resultat immediat als nostres esforços. El culte a la immediatesa i l'hedonisme es veuen reforçats per la dificultat d'incidir directament sobre una realitat que ens supera. Quan tota perspectiva de canvi real es fa tan terriblement difícil, quan tot està per crear, allò polític dona lloc a allò terapèutic. Quan no sabem com afrontar la realitat, quan desconeixem què és el que pot superar-la i, per tant, cap a on o per a què lluitar, tan sols ens queda adaptar-nos, de la manera menys traumàtica possible a aquesta aparentment immutable realitat. Flors de Bach, risoteràpia, teatre, psicofàrmacs, fugides puntuals a escalar als Pirineus, la discoteca o la cafeta del pròxim divendres... teràpies en tenim totes, la qüestió és que siguem conscients de com aquestes ens permeten sobreviure en aquest món sense necessitat de mutar-lo, i de com si no intentem superar-les acabarem acomodant-nos a aquest.

La fi de les utopies i de les grans ideologies. S'ha acabat el temps en el que es pensava globalment, en sistemes socials que possessin fi als problemes de forma integral. Ara no tan sols assistim a un desengany i descreït generalitzat envers la classe política sinó que som incapaces de creure que aquest món pugui arribar a canviar de manera radical. Així doncs, dediquem els nostres esforços a problemes parcials motivats per la nostra particular sensibilitat i que responen a interessos personals: ecologisme, consumisme, desastres naturals, la fam al Congo, etc.

Si bé és cert que avui en dia s'han estès certs aspectes positius al voltant de la política com la desmitificació dels líders o de les grans organitzacions (fins ara inqüestionables), també és cert que aquest canvi de mentalitat s'ha basat més aviat en una apatia generalitzada i en un deixar fer que en una altra cosa, un desenganç polític relacionat sobretot amb una renúncia a un canvi real.

Entre moltes de nosaltres aquest angoixant ambient de victòria capitalista s'ha traduït en

creure impossible la revolució. Per això ens hem tornat tan humils en les nostres exigències i conflictes polítics i tan geloses de la nostra petita parcel·la de llibertat individual. Aquesta impotència fa que els nostres projectes siguin tan febles com la nostra aposta per una societat diferent.

El relativisme ha substituït els ideals i les idees absolutes. En la modernitat es tenien uns valors i unes creences que no es podien transgredir i que es pensava que eren (o havien de ser) universals i inqüestionables. Avui en dia, en canvi, assistim a una gran tolerància i respecte per les diferents maneres d'entendre i de viure el món, s'elogia la diferència, la pluralitat i el multiculturalisme com a valors positius. Ja no estem tan segures que existeixi una veritat sinó que tot es redueix a punts de vista. L'etnocentrisme i eurocentrisme han minvat en front del pluralisme.

Des del Poder aquest relativisme es dona sempre i quan es limiti a la xerrameca. Tot i que veiem que des de certs sectors s'estimula aquesta tolerància respecte a les diferents maneres d'entendre el món i la vida, sembla que es faci més aviat com a mer espectacle: és hipòcrita veure com en un moment com el que vivim, en el que s'ha anihilat tota forma alternativa a la dominant, se'ns convida a pensar en quelcom diferent. El cert és que sí que s'ha difós l'estranya idea que relaciona una major intel·ligència, cultura o progressisme en funció del respecte que es tingui amb les diferents maneres de pensar, quan més és redueixi tot a simples interpretacions, possibilitats, sobre una única realitat. D'aquí l'idea que no existeixen «bones» ni «dolentes», que totes som responsables, com si qualsevol de nosaltres tingués la mateixa responsabilitat davant del món que el gabinet de direcció del Banc de Santander. Ens han desarmat en front dels discursos del Poder, mentre elles segueixen ostentant la veritat absoluta emparada en les seves lleis, presons, policies, etc. S'han difuminat les nostres indicacions polítiques, els nostres principis que constituïen la nostra integritat i dignitat. Ara ens limitem

a opinar i ens neguem a reclamar les nostres veritats com si això fós cosa de dogmàtiques d'esquerra dels anys 20 o 70. No hauríem de tenir cap vergonya a proclamar que certes veritats estan de la nostra part.

Viure el present sense pensar en el futur. S'ha desenvolupat una cultura del present que s'ha traduït, sobretot, en l'èxit de la novetat, el consum de modes, el seguir atropelladament allò nou fent taula rasa cada cop amb allò que ha quedat ràpidament desfachat; la cerca del plaer immediat; el culte a allò jove i l'avorriment per tot el que olori a vell, etc.

Senzillament això respon a una necessitat del mercat, de consum. Quan als quatre vents se'ns diu que visquem i gaudim el present se'ns comina a no fer res més que gastar els nostres diners, a malgastar, oblidant l'esforç que requereix aconseguir tot allò del que ens desfem. Com si cada dia hagués de ser l'últim, vivint a tope, gastant a tope, com si a la vida no hi hagués lloc per al silenci, per a no fer res, per meditar, etc. Aquesta lògica del *carpe diem* és una mamaratxada propagandística per a ús de l'economia. Sinó, perquè els milers d'anuncis i estímuls que rebem per viure al dia es converteixen en missatges de cautela quan no tenim ni un duro? Aleshores criden a la responsabilitat, a l'austeritat, a fer plans de futur.

Hauríem de fixar-nos en com també nosaltres ens deixem endur per aquests missatges i com aquesta «cultura» de viure el moment es tradueix en la nostra insatisfacció permanent per no poder veure els resultats de la nostra acció política a l'instant; en la impossibilitat de tenir una estratègia a mig i llarg plaç, limitant-nos, massa cops, a fer tan sols allò en el que veiem efectes immediats.

El desencant en la ciència i el progrés, en l'esperança racionalista. Avui en dia la raó ha perdut tota credibilitat com a motor per a la millora social, al mateix temps existeix un culte irracional pels milers de fetitxes tecnològics que aquesta mateixa raó produeix.

Tot i que, certament, la fe en la «cultura» i la raó per millorar les condicions socials ha entrat en crisi no es pot dir que existeixi un descrèdit general sobre la ciència i el progrés. Bàsicament el que ha canviat respecte el racionalisme és la perspectiva. Abans hi havia una esperança de poder reduir el temps de treball assalariat i les condicions que tiranitzen el nostre temps a favor del benefici capitalista, ara es creu que la tecnologia i la ciència ens salvaran de tots els mals que elles mateixes provoquen: la crisi ecològica i alimentària, les malalties, etc.

El fetitxisme per la tecnologia ha donat lloc entre moltes de nosaltres a una apologia del ciberactivisme. Tot i que hi ha eines amb certs avantatges com la immediatesa de la informació o la major capacitat de difusió, intentar vanagloriar-se de majors possibilitats com les macroassemblees o referèndums internàutics ens sembla còmic, quan no perillós. Les imatges poden resultar il·lustratives quan volem fer una campanya de denúncia com també ho poden resultar per a un jutge quan ens condemna³. Internet pot oferir avantatges per difondre informacions però és la consciència de la gent, la receptora del missatge, el que veritablement permet la difusió, si no es converteix en un patí d'escola on el soroll ens impossibilita entendre les paraules que es criden.

Augment de les capacitats tècniques de control i disminució de la societat disciplinària. Vivim en una societat que gestiona les desviacions del comportament amb molta més voluntat terapèutica que coercitiva. Les tècniques de control social despleguen dispositius cada cop més sofisticats i humans. Les coaccions i l'ús de la força bruta, la repressió per reeducar han disminuït al mateix temps que s'han desenvolupat unes tècniques correctores més aviat basades en la comprensió i la lliure disposició de les màximes eleccions possibles. Les institucions tendeixen més aviat a persuadir que no pas a obligar i s'adapten a les motivacions i desitjos de les seves ciutadanes. Inciten a la participació, promouen i habiliten el temps lliure i l'oci.

3. Diversos casos repressius han tingut lloc a la ciutat de Barcelona arrel de les imatges preses per periodistes. Un exemple d'això va ser la manifestació en recolzament al Forat de la Vergonya realitzada a l'octubre del 2006. Una de les proves per poder acusar a una de les detingudes és la seqüència fotogràfica que una periodista va estar fent des del principi de la manifestació. Fins quan seguirem tractant amb respecte a aquestes delatores?

En l'intent d'explicar aquesta societat com la més lliure que pugui arribar a existir, ens diuen que la repressió com abans s'exercia ha disminuït. Tot i que efectivament les tècniques de control han canviat, s'han modernitzat, avui en dia existeixen molts més dispositius coercitius i la voluntat repressiva és la mateixa de sempre. Les poderoses vetllen pel seu món amb el mateix zel que abans i fets com la normativa de control de l'espai públic o l'enduriment del codi penal així ho avalen. Centres de menors, centres per a migrants, expulsions, presons, estadístiques de delinqüència, acomiadaments per indisciplina, etc. La repressió és clara i parla per si mateixa. El què si que podem afirmar és que la lògica capitalista s'ha inserit tant en la mentalitat de la població que la repressió des de fora s'ha vist cada cop més complementada, que no substituïda, per la repressió des de dins, actuant cada una com a policia d'una mateixa. Com assenyalem, no es tracta d'un desplaçament total de la modalitat de repressió sinó tan sols d'un perfeccionament, d'una ampliació i/o coexistència.

Contra la derrota

El projecte modern entén la història com una evolució lineal, en la que per mitjà de la raó es progressarà continuament fins una fita definitiva. El sentit de la història era la realització de la civilització, entesa per la burgesia com la llibertat individual per al lliure intercanvi i el dret d'igualtat davant la llei contra la opressió estamental. Des de la formació de l'Estat modern després de la Revolució francesa, intenten legitimar el capitalisme com una forma natural de relació

social i no com un artifici. Les seves teòriques sostenen que al llarg de la història, si les individus es relacionaven lliurement, l'ordre social que sempre en resultava de forma espontània era l'intercanvi de mercaderies. Per aquest motiu, si la victòria de la burgesia en la revolució garantia la «naturalitat de les relacions socials», en realitat posava les bases per arribar a la meta definitiva en el moment en que el seu projecte s'estengués a tots els racons del planeta. Havia existit una història, però estava arribant a la seva fi.

Tot i així, el desenvolupament del moviment obrer, tant de tendència anarquista com marxista, al reivindicar i lluitar per una altra mena de relació social, i després de la victòria de la Revolució russa i de l'experiència revolucionària a la Península Ibèrica fins el 1937, evidenciava que el capitalisme era un producte històric concret, una creació dels propis éssers humans i, per tant, modificable. La seva suposada naturalitat era tan sols un joc ideològic per justificar una validesa universal i eterna. Però aquesta esperança en La Revolució, en superar aquesta etapa històrica per arribar a una nova fita també reclamada com a definitiva, ha anat esvanint-se a mesura que el Capital s'imposava militarment. La derrota a la guerra civil tant a l'Estat espanyol, com a l'italià, grec o portugués, les dictadures militars a l'Amèrica Llatina, la repressió al moviment autònom dels 70 i el descomunal fracàs de la Revolució russa, aplanaren el camí per una implantació totalitària del capitalisme. Al desaparèixer qualsevol tipus d'oposició real o qualsevol altra alternativa, i

juntament amb el triomf de la societat de consum, proclamen des del 1989 que a partir d'ara viurem en aquest etern present. La fi de la història, de les utopies o de les ideologies és la negació absoluta d'una nova revolució. Però tot i que certament representa la característica que defineix la postmodernitat, en realitat constitueix la fase més perfecte del propi projecte modern, del triomf del Capital a escala planetària i de la democràcia com la seva forma política més amable, justa i participativa.

A mesura que a Occident augmentava el nivell de vida i apareixia la gran classe mitja, és a dir, amb l'arribada de la societat de consum i l'estat del benestar, l'enfrontament contra el sistema perdria, de mica en mica, el sentit del projecte històric de la lluita de classes. A partir d'aleshores es deixaria de combatre «contra» l'explotació del capitalisme i començarien a aparèixer una multitud de moviments «a favor de», començant als anys 60 pels drets civils de la població negra als Estats Units, i apareixent o integrant-se després el moviment feminista, el dels gais i les lesbianes, el pacifista, l'ecologista, el vegetarianisme, o més recentment el de consum ecològic⁴. És a dir, la derrota de l'anterior lluita utòpica va donar lloc al pluralisme de l'actualitat. La postmodernitat en l'àmbit de les lluites polítiques d'abans és el desconcert provocat per la crisi i posterior desaparició d'una alternativa concreta, la qual ha generat l'aparició de multitud de lluites locals, una heterogeneïtat de crítiques parcials que al atendre generalment al seu problema particular, moltes vegades

4. Si bé aquest procés d'auge comença als anys 60, és a meitat dels 80 quan s'aferma definitivament per arribar a l'amalgama de «moviments» existents.

perden de vista contra qui s'estan enfrontant. L'estratègia de la fi de la història s'encarrega de promoure que la lluita de classes s'ha acabat. Avui en dia, difonen que l'agent revolucionari seria «la no classe de no treballadores»⁵, substituint la noció de classe per la de subjecte individual. Ara l'enfrontament és de dones contra homes, estudiants contra professors, negres contra blanques, gais i lesbianes contra heterossexuals, etc. En definitiva, el que busquen és que els moviments siguin interclassistes, que les identitats no puguin ser definides per la nostra condició d'explotades, sinó pel que consumim quan sortim de la feina. És a dir, l'objectiu del sistema és negar que el capitalisme tingui res a veure amb l'opressió de les nostres vides.

Els moviments socials actuals, al haver nascut durant la derrota, generalment han assumit la parcialitat postmoderna, i les seves lluites deixen d'englobar-se en un conflicte constant contra l'Estat i el Capital. De la mateixa manera que els sindicats van deixar de parlar de la transformació del món i que els partits d'esquerra renunciaren al marxisme, la integració i dissolució de la lluita de classes també ha afectat a les antagonistes. No creiem que eliminant el capitalis-

me eliminarem totes les formes de dominació, i és evident que per a la construcció d'una societat més lliure és necessari combatre el patriarcat, el racisme, o la homofòbia. Però el problema consisteix en que si aquestes lluites es duen a terme de forma fragmentada i parcial, l'únic resultat que s'obté és el propi perfeccionament, millora o humanització d'aquest sistema⁶. La prova d'això ens la dona el fet que aquests «drets» són més reconeguts a països on el capitalisme es troba més desenvolupat, com a Holanda on el líder de l'extrema dreta és homosexual, o com a Anglaterra on el veganisme té la seva pròpia indústria, mentre que a Grècia o a Sudamèrica, amb la seva carn i el seu masculisme, continuen enfrontant-se a l'explotació diària del Capital⁷.

Allò plural, allò fragmentat o la diversitat no existeix quan es tracta de dirigir el món. El capitalisme modern és un de sol i cada cop està més present en tots els àmbits de la nostra vida. És molt més que una estructura econòmica, i tant l'Estat com la democràcia no es poden entendre fora d'ell. És universal, únic i actualment estem visquen la seva etapa més perfecte de dominació. L'únic que ara per ara està fragmentat, dividit i es

5. Groz André, *Farewell to the working class*, South End Press, Boston, 1982.

6. I això també ens pot passar si encarem l'anticapitalisme tan sols com la lluita contra els seus aspectes econòmics. És per això que entenem per capitalisme no únicament un sistema de dominació econòmica sinó el conjunt de relacions socials que ha sabut integrar per al seu perfeccionament a aquelles dominacions que, tot i poder existir sense ell, en la seva combinació s'han transformat en una versió encara més complexa i perfecta.

7. Tot i que segurament aquest aclariment sobri, aquí intentem reflectir una realitat i no fer una escala de valors.

8. Agnes Heller i Ferenc Feher, *Políticas de la posmodernidad*, Península, Barcelona, 1989, p. 161.

considera plural són els moviments en oposició o per la millora del sistema. L'únic que ara és heterogeni són les crítiques al Poder, però aquest és més fort que mai. És per això que la postmodernitat, per molt que es difongui que reacciona en front el projecte modern, és la seva pròpia culminació, estenent la democràcia del Capital com la única realitat possible al món.

Tot i que algunes portem a dins la llavor d'una societat futura al intuir alguna possible forma de superar-la, és cert que la realitat es troba totalment dominada per la compra i venda de mercaderies i que nosaltres mateixes portem una altra llavor molt major, molt més aferrada sobre les múltiples capes que conformen el nostre imaginari: la llavor de l'individualisme capitalista, de la separació entre economia, política i vida. Tot i que intuïm que és possible una altra manera d'existir, tan sols som capaces de pensar-la en el reflex d'allò que neguem, conformant-nos massa cops, per exemple, amb la cerca d'una «altrea economia» en lloc de fer una crítica radical de l'economia i les relacions que d'ella se'n desprenen, tornant així recuperable qualsevol discurs que d'entrada sembli antagònic. És la retícula sobre la que es recolzen els nostres gestos la que està impregnada de cultura capitalista, i qualsevol projecte que es recolzi en aquesta està condemnat a augmentar els marges de la nostra derrota.

Però com la superem? Més enllà de la nostra assumida parcialitat individual,

hauríem de reconèixer que avui, com abans, l'únic que ens iguala a la gran majoria és la nostra condició d'explotades, ja sigui mitjançant un treball assalariat separat de la vida que volem viure o bé trobant mecanismes per defugir d'ell. Som conscients que el Poder ha desprestigiat tant a les crítiques utòpiques que avui en dia és tabú pronunciar-se en aquest sentit. Plantegem la necessitat de relacionar la multitud de lluites parcials, però amb l'objectiu de retirar la seva demanda de millora dels valors i de les condicions individuals. Perquè les lluites antipatriarcales, contra l'homofòbia, l'antiindustrial o per el cooperativisme econòmic siguin irrecuperables, no han de plantejar-se com una aposta per l'educació o la sensibilització de cara a crear uns nous valors socials, sinó que han d'emmarcar-se en una lluita conjunta que aposti per l'eliminació de l'Estat i del capitalisme. Fins i tot algunes postmodernes ho deixen clar: «vamos a estar permanentemente en el presente, y quienquiera que quede insatisfecho ha de saber que una negación absoluta del presente terminará con toda probabilidad en una total pérdida de libertad o en una destrucción total»⁸. No volem millorar el present, no assumim la fi de la història. Els nostres comportaments o idees no seran modificades per la crítica intel·lectual, amb la conscienciació, sinó tan sols mitjançant la transformació pràctica de les relacions socials existents. Doncs no és la crítica sinó la revolució l'única força que posseïm per alterar el curs de la història.

Parlar, comunicar, voler dir quelcom més enllà de la pura xerrameca suposa, avui en dia, una tasca feixuga, una tasca terriblement dura, però terriblement necessària. Com nombrar ara que no disposem de les paraules, quan és ara que elles ens disposen a nosaltres? Com aprendre a dir allò que sentim sense abans desaprendre allò que ha estat sentit per a nosaltres i del que no hem format part més que com a meres espectadors? Una tasca feixuga, però impostergable. Com dir alguna veritat veritable? Com despullar-nos i deslligar-nos sense caure en l'horrible fred de la soledat i

la por imbècil d'aquella que necessita recolzament i es nega a demanar ajuda, per por, per por i pànic a ser una més de les tantes necessitats? Com caure a aquestes alçades sense terror i desfogades? Com aprendre a parlar de nou sense caure en el parany d'haver de ser escoltades d'immediat? Com tornar-li a la paraula la seva capacitat de transgressió ara que la veritat només pot ser dita quan no és dita per ser escoltada?

Barbaritzem-nos llavors, cridem, desfem-nos de la por a no ser enteses: estem impacients, desitjoses d'escoltar de nou alguna veritat.

Adoptant termes que no ens pertanyen; aportacions per una superació de la democràcia

*Des que ens han robat les paraules
tan sols podem dir mentides*

Llegit a les parets del
barri de Gràcia

«Li diuen democràcia i no ho és!» criden les manifestants convençudes, plenes d'indignació. No faria tant de mal si no fos perquè aquesta consigna és corejada a quasi totes les manifestacions; no seria tant dolorós si no fos perquè sol ser en aquelles manifestacions convocades pels nostres entorns més propers¹. Aquesta mitificació de la democràcia és producte, al nostre parer, de la confusió generalitzada que fa que també hi hagi qui es consideri *d'esquerrès* o que faci seus conceptes tan genèrics com el de *moviments socials*. Si en aquest text volem tractar aquest tema no és per casualitat sinó perquè assistim, avui en dia, a una lluita que, a falta de paraules que expressin amb exactitud allò que sentim, acaba massa cops per reforçar les estructures que d'entrada pretén combatre, reforçant els imaginaris amb les que aquestes estructures es conformen. Amb aquest text volem fer una invitació a l'anàlisi per tal de desmitificar alguns conceptes i així poder situar-los en el lloc on aquests mereixen ser. Treure'ls de l'ambigüitat a la que estem acostumades i resignificar-los o significar-los per tal d'apropar-nos a dir allò que sentim i pensem, forçant-nos a pensar una mica més allò que diem.

Democràcies i demòcrates

Nosaltres no som demòcrates, nosaltres no som *antidemòcrates*. Estem en la recerca i en la lluita per la construcció d'una societat en la que les relacions humanes no vinguin mediades pels diners

ni per l'exercici de poder sobre les altres, aquesta és la nostra intenció. Enclaustrar-nos en una crítica a la democràcia seria igual de vàlid, però alhora igual d'imprecís, que erigir-se com *antipolícia* o *antitelevisió*. Tot i així, pensem que cal que fem una anàlisi del que suposa avui en dia la democràcia, ja que, veient com la lògica en la que aquesta se sustenta s'endinsa en molts discursos d'algunes de les nostres companyes, se'ns fa molt difícil una ruptura real amb el sistema de dominació actual. Ataquem la democràcia perquè és la forma més precisa i perversa que pren el capitalisme a l'hora de governar-nos. Ataquem la democràcia perquè la seva potència desmobilitzadora consisteix, en bona mesura, en mobilitzar-nos dins dels amplis marges que no la posen en qüestió. Ataquem la democràcia perquè no hem renunciat a canviar el món, perquè encara no ens donem per vençudes i som capaces de desitjar situacions col·lectives que ens són desconegudes, perquè intuïm que la vida no se situa dins els límits d'allò que avui és possible.

És cert que algunes de les nostres companyes més properes diran que aquesta visió de la democràcia és una visió esbiaixada o quarterada i que això de la democràcia és, en essència, una altra cosa. No pretenem iniciar un debat a nivell semàntic, no és una qüestió de termes o d'adjectius, el nostre debat pretén aprofundir en com l'ideal democràtic es filtra en els nostres discursos i dinàmiques neutralitzant-los i impossibilitant-nos descobrir formes d'organització comunitària que vagin més enllà de les que ja coneixem i no ens satisfan; que vagin més

1. Afortunadament, l'entorn anarquista evita aquesta mena de consignes. Desgraciadament, per la poca permeabilitat de part d'aquest entorn amb altres propers, aquests últims no troben la crítica a la democràcia en la que veure's reflectides

enllà de la possibilitat de millorar les condicions de misèria humanes en les que vivim creant ruptures reals amb el mode relacional capitalista i patriarcal. És més, a aquelles que creuen que la democràcia és una altra cosa, que pensen que un altre cop les nostres enemigues ens han robat aquesta bella paraula per designar el seu oposat, a totes elles els hi diem que estan errades. Les úniques que tergiversen el terme són aquelles que diuen oposar-se a la seva forma actual. És a dir, no són pas les nostres enemigues sinó algunes de les nostres companyes de viatge les que ens confonen amb el seu llenguatge ambigu, fent que seguim pensant en els termes d'allò que pretenem combatre. Si el que volem és fer caure el sistema de dominació actual –i és el que volem– ens cal aclarir el nostre posicionament vers la forma en la que aquest domini es manifesta actualment, per trobar, d'aquesta manera, la millor forma de poder confrontar-lo i superar-lo.

Ens decidim a fer una anàlisi sobre els problemes que observem en l'ús i abús de termes com *diàleg*, *consens*, *pau* o *participació*, fruit i alhora suport de la lògica sobre la que jeu la democràcia, conceptes dels que es nodreix i als que alimenta. És per això que ens decidim a parlar-ne obertament. Som iconoclastes i estem decidides a trencar amb tot allò que precedint-nos se'ns demostrí errat; estem predisposades i disposades a obrir la nostra crítica als punts que mereixin ser debatuts; a

fer caure tot allò que ha de caure, tot i que en algun moment ens hagi ajudat a recolzar-nos. Estem en la recerca constant de les millors formes d'atacar l'Estat, conscients que el pensament –i l'acció que se'n deriva– no és mai radical en l'absolut sinó en la capacitat d'adequar-se a les circumstàncies canviant: ara ens toca criticar la democràcia perquè és la forma que pren l'enemic actualment, però sabem bé que les eines que ens varen ajudar ahir a combatre'l bé poden ser-nos totalment inútils demà.

Allò democràtic

El principal manament del vell despotisme era «Vós no fareu». El dels totalitaris era «Vós fareu». El nostre manament és «Vós sou».

1984, George Orwell

La democràcia té avui el Poder. Anomenem Poder a la capacitat per exercir la voluntat pròpia sobre altres persones, ja sigui per activa o per passiva, ja sigui per imposició o per persuasió. En un règim dictatorial aquest s'exerceix, majoritàriament, per la força, en un règim democràtic mitjançant la persuasió, la seducció i la creació de veritats absolutes, deixant cada cop menys espai pel qüestionament real. Si ens interessa estudiar el Poder és perquè el volem combatre i, adonant-nos de la mutació que sofreix el govern capitalista en un escenari dictatorial vers un

escenari democràtic, hem de buscar les evidències que reafirmen i reproduïxen aquest Poder, no només en les evidències més flagrants sinó en les petites subtils i capil·laritats que li donen autèntica consistència. És per això que ataquem la democràcia i l'imaginari, aparentment ampli, que la conforma.

Podem definir la democràcia com el final d'un procés d'extermini de la dissidència, com el principi d'homogeneïtzació cultural un cop la gran majoria de la població ha acceptat el funcionament de l'aparell de dominació; en el moment en el que el Poder ja s'ha tornat hegemònic. No pot haver-hi democràcia mentre encara resten imaginari col·lectius prou fermes com per fer trontollar el Poder, mentre encara hi hagi la possibilitat d'una transmissió cultural més enllà de la dominant. La democràcia no es pot realitzar sense un extermini físic, no tan sols de la resistència sinó també de la cultura de la resistència.

Entre la democràcia i la dictadura trobaríem llavors la diferència, a mode quantitatiu, en el nivell de repressió que cadascuna precisa per aconseguir els seus mateixos objectius, succeint-se l'una a l'altra segons les necessitats de l'Estat. No és que la democràcia no reprimeixi amb la mateixa intensitat que la dictadura sinó que ho fa amb més precisió i de manera més acotada, adaptada a la nova realitat social. A diferència del que podria opinar una gran majoria, poden coexistir en el temps –i de fet ho fan– en la forma d'estats d'excepció². La dictadura es tracta doncs d'un estat d'excepció generalitzat mentre que la democràcia –per no caler-li

aquesta generalització– es torna selectiva i aplica la seva mà dura només en aquelles capes de la població que precisa doblegar o que no és capaç de silenciar mitjançant l'oci i el consum: CIE, presó, reformatoris –o l'eufemisme dels centres reeducatius–, psiquiàtrics... Del que es tracta, al cap i a la fi, és de preservar les bases del sistema capitalista: la propietat privada i la dissociació entre política, economia i vida, aïllant i/o exterminant allò que pugui posar-les en qüestió.

Però ara bé, si la diferència entre dictadura i democràcia només fos a nivell quantitatiu podríem afirmar que entre aquestes no existeix una autèntica diferència i que, per tant, aquelles que lluiten per avançar en la consecució d'una «veritable» democràcia no anirien errades. El que nosaltres observem és que, a més de la diferència que podem trobar a nivell quantitatiu, aquestes presenten una diferència abismal en la forma de governar. És aquí on ens volem aturar per tal de demostrar que *ja* estem en una autèntica democràcia.

En una dictadura la repressió és explícita perquè el que es busca és evidenciar la capacitat per exercir el seu poder. En aquest sentit la dictadura busca aterrir a la seva oposició fent pública la seva mà dura vers les seves enemigues, és a dir, governar mitjançant una estratègia purament conductista. D'altra banda, la democràcia busca la complicitat, la participació i, en aquest cas, la seva estratègia de govern esdevé en base a l'adhesió de la població als seus dictàmens mitjançant la seducció, la integració i, indispensablement, l'educació. La democràcia no accepta la figura de l'enemiga perquè s'erigeix com a «final de la

2. L'estat d'excepció és la suspensió de l'ordre jurídic amb caràcter provisional i extraordinari que els Estats decreten en veure perillar el seu govern sobre la població. Durant la democràcia hi ha multitud de col·lectius que viuen en estat d'excepció permanent veient-se privats de «drets fonamentals» (no entrarem aquí, no és aquest el debat, sobre el nostre posicionament respecte els «drets»). Aquesta situació d'excepció la veiem en la majoria de col·lectius de persones migrades, així com en els col·lectius de preses. La situació per aquelles titllades de terroristes, FIES, boges, malaltes terminals o infants... en definitiva, persones desautoritzades; la excepció és permanent fins que es pugui demostrar la seva despotencialització transgressora i la reconducció dins dels marges de la norma.

història». Per tant, no concep que ningú, més enllà del que classifica com a *patològic*, pugui desitjar un ordre que la superi o la qüestionï.

Acabar amb la dissidència

Primero mataremos a todos los subversivos, luego mataremos a sus colaboradores, después a sus simpatizantes, enseguida a aquellos que permanecen indiferentes, y finalmente mataremos a los tímidos

General Ibérico Saint Jean, gobernador de la Provincia de Buenos Aires. Maig del 1977

En democràcia, el Poder necessita legitimar-se, en dictadura el que precisa és exercir-se. En una dictadura *cal acabar* amb l'enemic, en una democràcia *cal neutralitzar-lo*. L'una no pot existir sense l'altra, són complementàries i és per això que la democràcia esdevé un estadi superior en la consecució dels objectius capitalistes i resulta molt més perillosa, si no a nivell de veure perillada la nostre integritat física sí a l'hora de poder dibuixar imaginaris d'emancipació contra-hegemònics. Ambdós sistemes són totalitaris, un per impossibilitar físicament sortir-se dels marges establerts i l'altre per abastar la totalitat dels imaginaris col·lectius fagocitant-los, no deixant espai per a un altre lloc, un altre món que superi el capitalisme. Mentre que en una dictadura el malestar social es dirigeix en la recerca de buscar complicitats per tal d'enderrocar el Poder, en una democràcia, al no haver horitzons de superació, aquest malestar és reconduït cap a l'esfera íntima, cap a la gestió individual. En una democràcia ja no cal afermar el Poder perquè aquest ja ha estat introjectat. En democràcia

el Poder és molt més intel·ligent perquè aquest es nodreix de totes les ments que accepten el seu funcionament.

Els fonaments perversos de la democràcia; els seus mites

Primer mite: de la dicotomia democràcia/dictadura

El discurs democràtic és potent en tant que, a l'igual que el ciutadà o el cívic tenen a escala del govern d'una ciutat, no admeten un discurs que se li oposi frontalment, ja que ningú seria capaç de defensar un no-diàleg com a solució dels conflictes o pixar al carrer en contra del control policial de les nostres vides. Aquest parany s'esdevé dins del que algunes anomenen el *doble vincle*³, fet que dificulta moltíssim la creació d'identitats pròpies que escapin de la unidimensionalitat capitalista. Aquest doble vincle, sustentat en la lògica binària que situa en oposició antagònica i sense marge de discussió la falsa dicotomia entre treballadora/aturada, dictadura/democràcia, ciutadà/antisistema, pau/violència, vandalisme/civisme, boig/normal i tantes altres dualitats que l'Estat utilitza per no deixar marge a res que escapi a la seva lògica, perquè si estàs contra la democràcia...llavors estàs a favor de la dictadura, no? Aquest discurs no dóna lloc a l'oposició perquè et situa d'entrada en uns paràmetres d'acceptació d'unes regles on la participació ens aboca a una situació d'indefensió i de submissió a la autoritat que configura les regles del joc. Quan decidim parlar o interaccionar de manera no-violenta amb aquella que ens sotmet admetem una situació de desigualtat: mentre unes tenen el poder d'exercir-se les altres no-

3. El concepte del doble vincle és desenvolupat per l'antropòleg G. Bateson i tracta d'explicar aquella situació comunicativa en la que s'emet un missatge contradictori que implica, de forma no evident, una qüestió o enunciat fals. Aquest concepte pretén apropar-se a explicar molts dels orígens de les nostres neurosis.

Desmitificació de l'origen de la democràcia

Les primeres lleis aparegudes a l'antiga Grècia reforçaven una realitat ja constituïda anteriorment: protegir la propietat de la terra i d'allò produït a ella. En general, tant la lladre com la deutora es convertien en esclaves i si la propietat es veia seriosament amenaçada s'aplicava la pena de mort. Però si els terratinents governaven a base de força militar, el problema aparegué amb el desenvolupament del comerç. La nova classe ja no era propietària de la terra, però acumulà

riquesa i la seva activitat beneficiava els propis terratinents a l'exportar els seus productes. Com a conseqüència exigiren violentament entrar a formar part del poder polític, i aquest es reformà en el que es coneix com a democràcia (govern del poble) en oposició a l'aristocràcia (govern dels millors, és a dir, dels que més terres posseïen). Amb el temps la participació es fou ampliant a tots els ciutadans barons independentment de la seva riquesa, i això fou possible perquè amb el fet de participar s'acceptava implícitament

l'estructura de dominació existent. De totes maneres, el 80% de la població mai tingué aquell dret, ja que quedaven excloses tant les esclaves com les dones i les nenes.

El fet que després de la Revolució francesa s'imposés un sistema de govern similar no és cap coincidència. Amb una constitució que garanteix la legalitat del capitalisme, la participació democràtica es mou només dins dels seus paràmetres encara que reforci la il·lusió burgesa d'un suposat poder basat en el consens de la majoria.

més tenen el poder d'acceptar les decisions. Ens posem llavors en un plànol d'indefensió en el qual només podem acceptar les propostes de qui ens oprimeix o sortir del joc i ser desqualificades com a «intolerants» o «mal perdedores».

La trampa roman en el caràcter confús de la pregunta: ets això o el seu oposat? No donant marge per reconèixer'ns de manera genuïna, ens instal·lem en un plànol que no ens pertany, dins d'uns paràmetres on només podem ser definides per qui té el poder de definir-nos socialment, és a dir, qui té els mitjans de comunicació de masses i els mecanismes de transmissió cultural. Aquest esquer, del qual piquem amb massa assiduïtat, ens condueix a la ja típica fórmula d'endegar campanyes de discriminabilització a partir de dir que no som allò del que se'ns titlla o dins la també estúpida fórmula de reconeixé'ns com allò que se'ns identifica: som antisistemes? Som terroristes? Som delinqüents? Som violentes? Davant les seves preguntes qualsevol resposta ens farà mossegar el seu am; on no hi ha una veritable pregunta no cal que ens desgastem procurant donar cap resposta.

D'altre banda i per desmitificar la dicotomia democràcia/dictadura observem que, encara que al territori de l'Estat espanyol no és habitual veure un desplegament de l'exèrcit, no ocorreix el mateix en els terrenys ocupats que sobrepassen les seves fronteres. Així doncs, mentre que el govern dins l'Estat es fa de forma democràtica el govern en els territoris ocupats s'exerceix en forma d'estats d'excepció generalitzats⁴. Aquesta dualitat és part indiscernible de l'espectacle democràtic.

Segon mite: del diàleg i del consens

Un dels mites fonamentals sobre els que es basa la lògica democràtica és el que sustenta que mitjançant el diàleg es pot arribar a la resolució de tots els conflictes. És evident que el diàleg és fonamental per establir comunicació amb altres persones i així fer-nos saber què és allò que necessitem o allò que sentim, però pensar que mitjançant aquest diàleg es poden conciliar necessitats o interessos divergents és bastant ingenu.

La idea de consens té sentit en el moment que un conjunt d'afectades — una comunitat — precisa mantenir-se

4. Casos com els d'Irak, Afganistan o Angola, on la publicitat de cara a dins es fa sota el nom «d'ajuda humanitària» i on, sota un eufemisme que deixa de ser-ho, es parla de «democratitzar el país».

unit en la resolució d'un problema concret; si no existeix comunitat o si el problema —o l'interès principal— és difús, aquest consens no podrà esdevenir real ja que amagarà altres aspectes més enllà dels assenyalats. Per exemple, quan a una assemblea universitària apareix gent que mai no ha participat abans per forçar que es desconvocui la vaga que l'impeideix anar a classe, que hauríem de fer? Asseure'ns a parlar tranquil·lament per intentar arribar a una decisió que ens inclogui a totes? o enviar-los a pastar fang per la seva actitud oportunista vers l'assemblea? Els espais de discussió i la possibilitat de consens han d'estar oberts a aquelles que estiguin disposades a respectar-lo en tot moment. Quan aquests personatges apareixen no els hem de veure com a mers estudiants, són les portadores d'allò que estem combatent el que està entrant en la nostra assemblea.

La creació de consens, lluny del que tant els hi agradaria a les partidàries dels processos dialògics⁵, no és un procés aliè a les relacions de dominació i, per tant, no pot sostreure's d'elles; contràriament al que defensen les postures polítiques que intenten negar la confrontació —o la reserven tan sols a l'àmbit de la paraula—, el conflicte existeix en el xoc d'interessos entre dominants i dominades i aquest no pot ser resolt mitjançant la paraula, entre d'altres coses perquè aquesta paraula no té poder d'executar-se i els mecanismes dels que disposa el Poder sí.

El triomf del consens democràtic esdevé quan els interessos de la classe dominada coincideixen amb els interessos de la classe dominadora, no abans. Els seus ideals de felicitat, els

seus imaginaris de llibertat, salut, amor...aquest és el triomf aclaparador de la democràcia, l'absència —gairebé total— de discursos o imaginaris que la qüestionin, que la confrontin o que vagin més enllà d'aquesta. Al cap i a la fi, en una societat democràtica se'ns permet dir tot allò que pensem perquè estem desproveïdes de la capacitat de pensar veritablement allò que diem. Més que pensar, el que fem és repetir. No es tracta de parlar de política sinó de fer política; pensar i difondre allò pensat, en una societat democràtica, ja no fa por perquè el pensament deslligat de l'acció que el precisa es torna innocu per al Poder i passa a formar part del seu espectacle. La pràctica revolucionària precisa d'una teoria revolucionària, però si no sortim dels nostres espais de discussió per posar en pràctica aquesta teoria ens enquistarem i morirem abans de néixer.

Tercer mite: de la majoria i el respecte de les minories

Es pressuposa que la democràcia és el govern de les majories sobre les minories, tenint cada cop més en compte, en el seu desenvolupament, a les minories. Són les majories les que canvien les situacions? O són les situacions creades per algunes minories actives les que canvien el posicionament de les majories, interpel·lant-les? Però, què vol dir ser majoria?

La democràcia, en el seu sentit més ampli, es legitima en base a la suposició que la majoria —pel fet de ser-ho— està en possessió de la *veritat*, és a dir, que té la *raó*. Suposició ancorada en la infàmia d'haver hagut de passar per un procés d'extermini obert de la dissidència, tant de manera

5. Són increïbles les bajanades que es poden escoltar de la mà de Habermas i companyia (allunyant-se de l'Escola de Frankfurt i de les grans aportacions que els seus membres feren acabada la Segona Guerra Mundial), paradigma del que podria ser la derrota i l'abandó de postures radicals que poguessin ferir la sensibilitat d'algunes opinions, sobretot d'aquelles que financen les facultats on aquests personatges dicten càtedra.

física com simbòlica, i de la potència de la seva transgressió. Ser part de la majoria significa, avui en dia, acceptar les condicions imperants, no prendre partit⁶. La majoria, en les nostres societats, és un conjunt d'individues atomitzades, gregàries a partir de la seva disgregació, unides per la seva impermeabilitat, per la contradicció que roman entre la convicció de que l'altra allotja l'enemiga i la necessitat de sortir del nostre aïllament, és a dir, buscar amistats reals més enllà de compartir la nostre soledat. La majoria és avui en dia una individualitat asèptica i desencantada que *va fent* i es va acomodant a la realitat imperant sense mirar de transformar-la, adaptant-se a ella de manera terapèutica, trobant remeis que li permetin fer de la seva existència una existència suportable.

Ens interessa saber l'origen de la lògica democràtica i aquesta la trobem –tant en la democràcia burgesa com obrera⁷– en La Il·lustració com a base de l'ideal de la Modernitat que suporta el capitalisme –tant liberal com d'Estat–. Si ens interessa aquest apunt no és com a dada històrica sinó per adonar-nos que el mateix concepte de *raó* és producte i resultat de les relacions de dominació i de la cosmovisió particular de la classe dominant. La creació de veritats –i per tant de voluntats i necessitats– és possible quan es disposa del Poder, i aquest, de manera recíproca, bé atorgat per la capacitat de produir i reproduir les veritats que permeten consolidar-lo. El triomf total es dona quan l'acceptació és l'opció majoritària, sent governades amb resignació i apatia.

Quart mite: de la pau com a desconflictivització de les relacions humanes

Que hi hagi pau no vol dir que no hi hagi violència: mai hi ha tanta pau com després d'un bombardeig. Per mantenir aquesta pau, la coacció i la por són eines indispensables que utilitza el capitalisme –i qualsevol forma de domini– mantenint els seus privilegis intactes minvant les possibilitats de ser atacat. L'ideal utòpic burges pretén evitar el conflicte portant-lo al camp del joc democràtic mitjançant el diàleg interclassista, a l'hora que reforça els aparells que possibiliten el domini i l'exploració sobre les vides de les seves esclaves.

En una relació de dominació, aquella que domina sempre es justifica sota la idea que aquesta respon a la «relació natural» de les persones⁸ i que, per tant, aquesta no és imposada. Davant la manca de referents i la dificultat de crear altres horitzons més enllà dels pautats, moltes de les nostres companyes de viatge acaben reproduint la idea utòpica de consecució final d'un lloc, una societat, absent de conflicte que tindria més a veure amb poder suportar la misèria que no pas amb combatre-la. El conflicte és inherent a la condició humana en la relació que estableix amb el seu medi; el conflicte i els intents de resoldre aquest és el que ens porta a vincular-nos amb les demés, teixir afinitats, buscar complicitats, necessitar ajuda. Una vida sense conflictes, sense superacions ni recerca és una vida que no mereix tal nom. Més enllà d'això, el conflictes actuals existeixen, amés, fruit de les relacions de dominació capitalistes i patriarcals i obviar-ho o pretendre evitar

6. Tot i així, sabem que ara per ara la pretesa neutralitat també és una presa de partit, una presa de partit en favor de la conservació del *statu quo*.

7. El concepte obrerista de la democràcia neix sota la mateixa lògica de la democràcia burgesa i no escapa dels seus parany. el concepte de raó i la voluntat de separar vida, economia i política, així com de la idea que serà un conjunt de gent (en aquest cas les treballadores) que pel fet d'haver-ho estat seran portadores d'una nova veritat. És tracta d'una nova mitificació e idealització d'un abstracte.

8. L'ideal burges es basa, entre altres, en la màxima de la condició «natural» de la humanitat és ser un llop per a ella mateixa però, què fou abans l'ou o la gallina? Aquesta màxima esdevé, juntament amb la teoria de l'evolució de Darwin (i el darwinisme social que d'aquesta se'n desprèn) el suport teòric que la burgesia precisa per justificar la seva posició de poder respecte la resta de la població.

el malestar derivat d'aquestes contradiccions només ens porta a suportar de manera terapèutica la nostre conformació a una realitat delirant i opressiva; val a dir que és aquesta la opció més emprada actualment per la majoria de la població⁹.

Cinquè mite: de la igualtat

La ley, en su igualdad majestuosa, prohíbe tanto a los ricos como a los pobres que duerman bajo puentes, que pidan limosna en las calles, y que roben pan.

Anatole France

Les defensores de la democràcia —aquelles que ho fan de bona fe— busquen la igualtat social a partir de la igualtat dels drets polítics, sense adonar-se' que una igualtat de drets polítics en convivència amb una desigualtat d'oportunitats torna fal·laç qualsevol empresa emancipadora. Té sentit que podem expressar quina és la nostre voluntat si en aquesta expressió hi roman la capacitat d'exercir-la. Si, per una banda, la nostra voluntat és una mera opinió o si, per l'altra, la nostre opinió ve condicionada per segles de dominació

i anys d'adoctrinament cultural mitjançant parvularis, escoles, instituts, universitats, medis de comunicació, etc., caldrà preguntar-se si aquesta igualtat és real o és una de les principals ficcions sobre les quals descansa i es legitima l'ideal democràtic. No podem obviar que cap acció pot ser genuïna quan aquesta apareix sota la coacció del treball assalariat i la propietat privada.

De la mateixa manera la forma que pren la igualtat, al no cenyir-se a la igualtat d'oportunitats, es torna una voluntat d'igualar-se a aquella que ostenta el Poder; així doncs, el que el concepte d'*igualtat* amaga és, al cap i a la fi, una anulació dels trets diferencials, una homogeneïtzació, una única manera de ser. Les lluites endegades pel feminisme de la igualtat han sigut reconduïdes cap al camp de l'asèpsia política, reconeixent així que tota dona pot accedir al Poder patriarcal sempre i quan estigui disposada a comportar-se plenament com un home. De la mateixa manera, el cas d'Obama ens demostra que qualsevol negre pot arribar al govern dels Estats Units

9. Sobre els índex de consum de psicofàrmacs en una societat democràtica com és l'anglesa vegi's l'apartat de ressenyes el text *Beyond Amnesty*.

10. Sobre el Fòrum de les Cultures podeu llegir l'article: <http://www.espaienblanc.net/Barcelona-2004-El-fascismo.html>

Ciutadanisme, civisme... la necessitat de formar part de la perversió

Una de les eines que conforma la democràcia és la participació per tal que aquelles que l'acceptin se sentin partícips i no puguin lluitar contra la impostura sinó destruint-se a elles mateixes com a ciutadanes. Aquesta trampa, utilitzada en la gestió democràtica de les grans ciutats europees, es mostra en el model ciutadania i sota la lògica del civisme. El desplaçament d'allò polític al mer espec-

taclat de la participació i l'escollir entre una o una altra opció proposada ens dona, massa vegades, la sensació d'autogestió de les problemàtiques socials. El parany rau en el fet que aquestes són, al seu torn, un desplaçament de les problemàtiques reals cap a alguns dels seus *síntomes*. Aquestes suposades problemàtiques són produïdes pels mitjans de comunicació de masses i reproduïdes en la forma d'opinió pública per aquelles que ja han desestimat tot tipus d'intervenció real en les seves formes d'existència, per

manca de costum i per la dificultat de vincular-se realment amb l'altre més enllà de sentiments d'exaltació patriòtica o, en el cas del ciutadanisme, de participació en la gestió de la ciutat i, per tant, d'exaltació de la pertinença a la *marca Barcelona*. Allà on no hi ha res realment mobilitzador el que ens acaba movent és l'espectacle que han preparat per a nosaltres: actrius però amb un guió on la improvisació no està permesa i on un munt d'apuntadors amb pistola, o sense, ens recorden el que hem de fer i el que no.

mentre sigui, en essència, un blanc heteronormativitzat. Passa el mateix amb l'homosexualitat, una lluita que ha estat reconduïda cap a la neutralització de la transgressió que duïa intrínseca al qüestionar el model familiar, portant-la al camp de la concessió del reconeixement d'aquells trets diferencials que deixen intacte el model policial familiar de transmissió cultural i apartant la resta.

Sisè mite: de l'acceptació de la diferència

Convertir la diferència en mera diversitat suposa el triomf de tot ideal democràtic. La democràcia, com el civisme, té un ampli marge aparent de tolerància a la diversitat de discursos sempre que aquesta no sigui res més que això: diversitat. És a dir, diferents (*di*) versions (*versitat*) «del mateix». Mentre el diàleg no esdevingui confrontació, mentre no hi hagin enemigues sinó a adversaries polítiques, mentre no hi hagi violència explícita sinó tolerància als dictàmens de qui marca les regles del joc se'ns permetrà a totes poder jugar. Mentre estem disposades sempre a perdre, se'ns permetrà «l'oportunitat» de jugar sempre a guanyar.

La globalització cultural s'amaga avui sota el nom de multiculturalisme. Aquesta ja no té por a la *estranya* sempre que aquesta *estranya*

en realitat no ho sigui, mentre es mogui pels mateixos interessos que mou a la civilització occidental: l'individualisme, el consum i el respecte de les normes per arribar-hi. És en aquesta direcció, com ja es va assenyalar en diversos articles apareguts arrel del Fòrum Universal de les Cultures¹⁰, que es busca una diferència asèptica, que no posi en qüestió, que no faci trontollar els fonaments de la feble lògica capitalista, en definitiva: una diferència que sigui igual. La idea inconfessable sobre la que jeu el multiculturalisme és la del caràcter universalista dels seus valors, aprovant o desaprovant tot allò que no entengui o no accepti dins els seus marges del tolerable. Veiem així que el parany del multiculturalisme —o de la cultura democràtica— és la d'afirmar la seva superioritat a partir de donar o no el beneplàcit davant de certs caràcters d'altres cultures —folklore, per exemple— que facin restar intacte la cultura dominant. Al cap i a la fi, del que tracta la multiculturalitat és d'una *eugenèsia cultural*.

Setè mite: de la llibertat d'expressió

Quan la llibertat d'expressar-se no està a la par amb la capacitat per poder expressar-se estem parlant senzillament d'una representació ficció de la lliure expressió. Quan tothom pot

dir el que vulgui però només una petita minoria privilegiada disposa dels mecanismes per repetir fins la sacietat les seves veritats no podem parlar d'igualtat de condicions en l'expressió. Se'ns permet dir allò que pensem perquè la repetició incessant des del Poder eclipsa tota mena de discurs contra-hegemònic abocant-lo a quelcom residual.

Posant-nos pals a les rodes

La política com l'art de la separació

La democràcia desplaça l'esdeveniment autènticament polític cap al mer espectacle de la participació i la gestió institucional. Aquest desplaçament es basa en el mite, que tot conflicte pot ser resolt a partir del diàleg, tot i que aquest sigui interclassista. D'aquesta manera, la política reconduïx al camp del debat allò que anteriorment havia estat una lluita d'interessos diametralment oposats. Reconcilia així, amb una filigrana humanista, postures d'entrada irreconciliables com són l'explotació de la gran part de la població mundial i el benefici d'una minoria que posseeix el coneixement i els mitjans de producció. Reconduïx la figura de l'enemiga de classe –si tu existeixes com a classe adinerada és perquè jo estic condemnada a existir com a classe miserable– a la figura de l'adversària política. La política aconseguïx la fal·làcia de fer conviure la igualtat de drets polítics per a totes les «ciutadanes» i la desigualtat d'oportunitats per a totes les persones.

Mientras que la abdicación de la voluntad de determinarse a sí mismos transforma a los individuos en apéndices de la máquina estatal, la política recompone en una falsa unidad la totalidad de los fragmentos.

«Diez puñaladas a la política» en *A Corps Perdu* nº.1, agost del 2009

Pensem que es fa necessari un apunt: *allò polític* esdevé en el gest d'intervenció directa sobre el fet de viure en societat, sobre la seva totalitat i les incidències que d'aquesta vida es manifesten en la nostre quotidianitat. *La política* és, per contra, l'especialització

dels assumptes globals, exigeix una separació d'allò social que els fa néixer per poder fer-ne un objecte d'estudi. La democràcia presenta les decisions i l'organització social com quelcom escindit de la vida mateixa, la política com quelcom separat de la forma de vida. Aquesta és una de les raons de pes per la qual ens oposem a la democràcia tinguï els adjectius que tingui.

Allà on no hi ha una intervenció directa sobre la realitat, allà on no hi ha comunicació entre el conjunt d'afectades, allà on la vida és programada i viscuda com un espectacle, allà apareix la política i l'ésser individual, amb el seu dret a ser «ella mateixa», amb el seu dret a la privacitat, amb el seu dret a la soledat impermeable, amb el seu dret a votar tancada dins d'un nínxol perquè ningú la vegi, amb el seu dret a escollir entre una o una altre marca del mateix producte, amb el seu dret a la indiferència, a la submissió, a la mort en vida, amb el seu dret a participar del seu propi extermini.

El doble art democràtic: la creació de consens i de desitjos

És possible reglamentar la ment pública exactament igual que un exèrcit reglamenta els seus soldats.

Propaganda, Edwards Bernays¹¹

És més que habitual que a l'hora de parlar de manipulació recorrem a la ja famosa frase de Goebbels, ministre de propaganda del Tercer Reich: «Digues una mentida cent vegades i es convertirà en una veritat». Aquesta frase resum la funció que desenvolupa la propaganda política en qualsevol règim totalitari és, en relació amb la frase de Bernays, l'evidència de la funció que en tota democràcia tenen els mitjans de comunicació de masses en l'elaboració del consens i evidència, al mateix torn, el caràcter manipulador d'aquest. Qualsevol règim totalitari es caracteritza per la manca de discursos que li facin front i pel poder que li dona la població que, per activa o per passiva, reproduïx les veritats dominants.

Les idees dominants d'una època sempre han estat només les idees de les classes dominants.

Manifest Comunista,
K.Marx i F. Engels

Actualment, a més a més de la creació de consens, tant l'Estat com el mercat uneixen esforços en la creació i/o potenciació de desitjos afins als seus interessos. Aquests tenen, entre d'altres funcions, desviar els interessos reals de les individus aïllades, mantenir-les dintre dels marges que generin beneficis i evitar l'aparició d'aquells que condueixen a una superació de les relacions de producció i reproducció capitalistes. De la mateixa manera que si, ara per ara, no desitgem amb suficient intensitat la llibertat és perquè en molt poques situacions hem tingut l'oportunitat d'experimentar-la de manera conjunta. Veiem interessant no veure aquesta creació de desitjos com un mecanisme maquiavèlic perfectament estudiat sinó com el fruit de la reproducció de l'imaginari dominant i la seva mutació, invariable en la seva essència. Podem afirmar que, ara per ara, la realitat es plenament capitalista. L'hedonisme, així com la conformació del pensament intel·lectual majoritari a l'abandonament de tesis rupturistes, ens porta a adaptar-nos a allò que ja coneixem i, en el cas que no ens satisfaci, buscar més d'allò que ens ha estat venut com a felicitat: més diners, més luxe, més vacances, més amor, més sexe, més consum, més, més...quedant-nos en l'ampliació interior dels marges que la mateixa misèria ens brinda.

De la participació com a renúncia

«No us demanem res perquè ho volem tot!» es podria haver llegit

en alguna paret arran la lluita contra la implantació del procés de Bolonya, però no va ser així; el cas és que moltes de nosaltres ens varem adonar massa tard que en l'articulació discursiva de les nostres voluntats en base a una demanda romania inherent el germen de la nostra derrota –d'una de les nostres derrotes, si més no en el camp polític–. Tot i així, aquest procés va ser necessari perquè algunes ho tinguem, si més no, una mica més clar.

Pensem que no és possible entendre el triomf de la democràcia –i per tant el fracàs de les lluites proletàries– sense fixar-nos en l'increïble pes protagonitzat per la sectorialització de la lluita, en l'articulació de propostes en forma de demandes i en el reconeixement d'una autoritat superior que d'aquestes dinàmiques se'n desprenen¹². La democràcia deu el seu triomf a la capacitat de fagocitació de tot discurs que no se li oposi directament. Pensem que això es fa possible en el moment que la figura de l'Estat es torna permeable a les demandes d'una part de la població a qui sotmet –del qual queden excloses preses, infants, inhabilitades i persones migrades sense papers– possibilitant espais perquè la demanda de les lluites socials siguin articulades a partir d'un discurs comprensible fent que aquestes puguin ser reconduïdes del camp de la confrontació-empoderament al camp de la gestió municipal.

És arran del procés de democratització de la població durant els anys 70 que les lluites populars –ja sigui des d'assemblees de veïnes, d'associacions de pares i mares d'alumnes, etc.– reconduïxen les seves reivindicacions cap al camp de les demandes, sent

11. Edward Bernays fou líder de la indústria de relacions públiques dels EEUU i membre destacat de la comissió Creel. Aquesta comissió, anomenada també «Comitè d'Informació Pública», aparegué durant el govern de Woodrow Wilson als anys 20 als EEUU per tal de poder fer un gir de 180 graus en una opinió pública antibel·licista i tornar-la favorable a la intervenció armada dels EEUU a favor dels aliats en la Segona Guerra Mundial. La campanya «informava» de dades com que «els alemanys arrencaven els braços de les infants». Val a dir que aquestes «informacions» foren extretes, en la seva majoria, pel Ministeri d'Informació britànic. Aquesta comissió fou la mateixa encarregada, anys més tard, de la propaganda anticomunista en la caça de bruixes als EEUU.

12. Amb això no volem dir que les lluites parcials no puguin esdevenir revolucionàries ja que, en molts casos (tot i que no són la majoria) aquestes lluites parteixen de posicions sectorials i a mida que avancen prenen una visió més global de la situació. Aquest fet es dona en el context en el que les lluites són iniciades per les pròpies afectades en un exercici d'acció directa i creació dels seus propis mecanismes de defensa i autogestió. És per això que sabem que no hi ha lluites reformistes sinó mètodes reformistes. Si una lluita s'efectua sense intermediaris entre les afectades i el focus que genera el malestar dona igual que es tracti d'un augment salarial i que inicialment no es posi en qüestió la figura del treball; de la mateixa manera una lluita, per molt revolucionària que d'entrada sembli, si les seves actrius no són les pròpies afectades, serà una lluita abandonada a la representació espectacular.

ofegades al entrar dins el circuit burocràtic de gestió municipal. Aquest procés es dona degut a la permeabilitat que des dels ajuntaments i districtes –en el cas de Barcelona– es presenta enfront problemàtiques superficials de la població, fent un flirteig amb la democràcia participativa. Aquest procés resulta desmobilitzador en tant que dona a una gran part de la població despolititzada –i a molta de la polititzada també– la sensació de participació en el nou procés que s'obre durant la transició econòmica que domina el pas cap al parlamentarisme. La legalització del Partit Comunista –per què mantenir-lo il·legal si en la pràctica seguia la lògica democràtica?– i els Pactes de la Moncloa, així com el posterior ascens al govern del Partit Socialista Obrer Espanyol, donaren per finalitzat el procés de democratització i aniquilament de tota postura rupturista. Fixem-nos actualment en el cas protagonitzat per Itziar Gonzalez en la desmobilització de les lluites al districte de Ciutat Vella, que ha passat d'activista en el marc dels conflictes veïnals com el del Forat de la Vergonya a regidora del districte amb l'alcaldia d'Hereu. A Barcelona és una constant des de les primeres eleccions municipals (1979) que l'ajuntament ofereixi càrrecs de gestió a integrants dels anomenats moviments socials. El pas de l'activisme a les institucions justificaria la falsa il·lusió d'una col·laboració ciutadana d'esquerres en el *projecte Barcelona*, pel funcionament del qual és indispensable que cada una de les seves membres es cregui participant o inclús sòcia.

Fer habitable la perversió, tasca de les ex-revolucionàries desencantades

No podem deslligar aquesta renúncia, aquesta participació en la millora de l'ordre establert, d'una derrota política, d'una resignació a donar-se per vençudes. No és gràcies a les més reaccionàries que aquest sistema alimenta la seva perversió, no és gràcies a elles que la misèria es torna més habitable i, per tant, més infame. No és de part d'elles que neixen les propostes, els projectes de participació, la integració o la reeducació social i les ajudes que fan suportable la misèria; no, no és de part d'aquestes. Aquestes millores en les condicions d'existència, aquests convertir la gàbia en una urna de diamant és gràcies a aquelles que han renunciat a qualsevol canvi real, a qualsevol ruptura amb l'ordre establert i han optat per polir les aspreses que provoca el capitalisme fent menys evident les seves contradiccions i dificultant-nos l'oportunitat de trobar còmplices, amigues, en la nostra lluita per a la seva destrucció; desmobilitzant-nos, precisament, mobilitzant-nos cap a lluites parcials que no solucionen el problema sinó que possibiliten que seguim habitant en ell.

La democràcia, l'Estat del benestar i el keynesianisme, que acabada la Segona Guerra Mundial calmaren els ànims revolucionaris de la majoria de la població europea, aparegueren com a concessions d'un capitalisme que veia perillar la seva hegemonia davant d'un bloc soviètic fort i unes lluites proletàries que s'estenien per tot el territori. La socialdemocràcia, amb la caiguda del socialisme real –bloc soviètic–

apareix en defensa de l'estadi demòcrata del domini burgès; en defensa de les concessions que l'aparell burgès fa a les classes dominades *per mitigar el seu descontent*. L'Estat del benestar apareix com a concessions per la millora de les condicions d'existència de les treballadores en aquells Estats on les condicions de consciència no ha superat els llindars de malestar-submissió a malestar-revolta. Diferent fou en aquells Estats on aquest llindar sí que s'ha vist superat i la intervenció estatal hagué de decantar-se per mesures més repressives sabent que no era suficient amb acontentar a les masses. Les postures reformistes, en un principi, han sorgit de sectors socials que, veient perillar la seva hegemonia, han decidit donar concessions a les lluites proletàries duent-les cap a el camp de l'articulació de demandes. Aquestes postures mai havien estat endegades pel proletariat; mai fins ara.

Podríem explicar aquesta derrota davant la incapacitat —o la dificultat— de trobar referents més enllà dels que tenim marcats, sempre als marges d'allò que sabem possible. Les nostres possibilitats es ceneixen llavors a lluites de caràcter no-estructural que es limiten a «millorar» les condicions d'existència en un sistema ens condemna a la misèria.

Per què parlar de democràcia? És que no tenim els nostres propis termes?

La majoria de nosaltres, en un moment o d'altre, davant l'aparent manca de paraules que defineixin el nostre mode d'organitzar-nos comunament ens hem decidit a posar adjectius que puguin conformar allò que ja coneixem a les nostres voluntats emancipadores. Així doncs, han aparegut en boca de moltes de nosaltres —o persones properes— termes com el de democràcia directa, democràcia inclusiva, deliberativa, participativa, horitzontal, etc. Al cap i a la fi, adjectius que emmotllen allò existent a la nostra necessitat d'explicar un mode d'organització que encara desconeixem. El problema esdevé en el moment que aquelles persones que sabem que el que volem i pel que lluitem és per una societat en la qual les nostres activitats no s'efectuïn de manera discernida les unes de les altres ni a partir d'intermediàries que mediïn

les nostres relacions, acabem per separar entre allò polític, econòmic, mediambiental o relacional¹³. Això es deu a la dificultat que tenim d'imaginar-nos possibles més enllà dels que ja coneixem i que acabem per conformar les nostres propostes i discursos en base a millores sobre allò establert, impossibilitant així cap mena de ruptura real amb allò preexistent. Pensem que es deu a això i a la pressió per part de la lògica positivista/racional d'elaborar un discurs propositiu en confrontació a allò que no volem.

Si no utilitzem termes com democràcia directa és perquè no ens cal conformar-nos a un model d'organització estàtica, no ens cal predefinir com ha de ser la nostra manera d'organitzar-nos mentre aquesta no impliqui un abús d'autoritat. Per què posar-li un nom al nostre mode d'organització social quan ja disposem de termes que ens orienten a la nostre lluita? diguem-li comunisme o anarquia; de vegades ens perdem en el camí.

Per què llavors posar-li adjectius a la democràcia? Anteposar una altra democràcia a la que ja existeix parteix de dos errors fonamentals: o realment és quelcom oposat al que ja hi és –en la seva qualitat– i llavors ja estem parlant d'una altra

cosa –per què dir-li democràcia llavors?–, o bé estem parlant del mateix i el que demanem és més democràcia. En aquest darrer cas no aconseguim sortir-nos dels límits que ens marca el capitalisme, ans al contrari.

I ara, som capaces de parlar per nosaltres mateixes?

A força de parlar pels demés, a forçar de parlar per als demés, hem oblidat com parlar en primera persona. A força de repetició i rutina ens hem descuidat de dir el que realment volem i, a força de dir i tornar a dir allò que no hem desitjat realment però que ens imaginàvem molt més comprensible per a les altres, hem acabat per atrofiar la nostra paraula. La paraula que no és nostra ens ha acabat envaint, ocupant un espai al qual ens pensàvem que no li havíem donat la entrada ha acabat per instal·lar-se i desarmar els crits que encara portem a dintre. On són les nostres paraules? Colonitzades, decebudes, esperen impacients que aprenguem a perdre la por.

És possible que el carreró sense sortida en el que ens trobem actualment es degui –en bona

13. Si les nostres misèries venen marcades per aquesta separació, la seva superació no pot venir per operar en una de les seves parts. El cooperativisme no pot acabar amb l'explotació capitalista perquè el que vol es gestionar el treball, de la mateixa manera que l'assemblearisme no pot acabar amb l'Estat perquè proposa una altra manera d'administrar aquesta societat.

mesura— a la necessitat que, inscrites en la tradició revolucionària del passat, la nostra lluita ha de tenir una projecció aglutinadora, és a dir, que la revolució serà una qüestió de masses o no serà. No estem dient que la revolució —o fins i tot la insurrecció— no té a veure amb una unió de moltes més persones que no pas les que som actualment, però el que sí que diem és que massa cops busquem crear simpatia per les nostres lluites i que, per això, aquestes acaben despotencialitzant-se. En un terreny marcat per la mercantilització, una voluntat aglutinadora acaba conformant-se a la venda d'un nou producte; en aproximar la revolució no com una qüestió d'implicació i complicitat sinó com una qüestió d'atracció. On l'adhesió es dona a partir de la necessitat de tenir un discurs còmode que sigui agradable encara que no hi creiem, en comptes d'un discurs que pugui incomodar i provoqui antipatia, malgrat que sigui el que pensem. Preguntem-nos si a partir de discursos que no provoquin cap distorsió en la normalitat serem capaces de superar-la.

En l'amalgama de gent que passeja aïllada i hermètica pels carrers d'aquesta ciutat poques tenen ganes de superar la seva misèria, però n'hi ha, i és a elles a les que ens haurem de dirigir, conscients que les paraules que busquin com crear ruptures només seran escoltades per aquelles que desitgin una ruptura real, no per les que vulguin paraules complaents. Tan sols podem parlar a aquelles que tenen ganes d'escoltar, aquelles que estan predisposades. El que volem assenyalar és que no trobarem complicitats reals si no comencem a parlar per nosaltres i no per allò que pressuposem que les altres voldran escoltar. Si endeguem aquest debat és perquè

observem que davant la poca acceptació dels nostres discursos o davant l'aparent manca de simpatia per part de «la resta de la població» ens sentim impotents i caiem en la inactivitat o, d'altra banda, busquem activitats que puguin ser assumides per la majoria descuidant aquelles que en una assemblea multitudinària no serien consensuades. Aquest ideal aglutinador ens fa caure sovint en lluites possibilistes; ens fa buscar afinitats allà on tot discurs es torna ambigu, on les nostres lluites ja no impliquen un trencament amb la quotidianitat; allà on no hi ha ruptura hi ha només una acomodació a l'espectacle democràtic, un enfortiment d'aquest. Si esperem a actuar quan tothom estigui d'acord el més probable és que acabem per no fer res.

Ens hem abocat a suavitzar el nostre discurs, les nostres pràctiques i les nostres formes per fer-les comprensibles a la resta degut a un estigma auto-imposat —agreujat per la suposada i a voltes inexistent opinió pública— que ens ha dificultat mostrar-nos transparents i que ens empeny a sentir com a il·lícites les nostres pràctiques habituals o les nostres vindicacions.

La dificultat de crear sobre les cendres

La única libertad que podemos saborear ahora se encuentra en la revuelta contra lo existente, en lo *negativo* que se pone manos a la obra, sin perder de vista que de lo que aquí se trata es de abrir la posibilidad de volver a hablar de lo positivo, de la *construcción* de algo nuevo. Como decían muchos viejos revolucionarios, la sociedad se fundará sobre las ruinas del viejo mundo.

«Autonomia... ¡no me jodas!» en
A Corps Perdú nº.2, agost del 2010

Només podrem crear sobre les cendres. Volem l'autogestió derivada de la intervenció

Feixisme postmodern?

Feixisme postmodern, de nou encuny, etc., termes que ens confonen i que assenyalen mutacions en la forma de governar capitalista. Nosaltres sabem que aquest suposat nou govern no és nou sinó la direcció en la que avança tota democràcia: l'aniquilació de la dissidència i de tot allò que la

pugui posar en qüestió, llavors, per què ens confonem amb nous termes que no fan més que marcar suposades diferències que en essència no existeixen? Pensem que aquests nous conceptes només fan que dificultar-nos veure les evidències que demostren les bases miserables sobre les que es suporta el capitalisme:

l'explotació, la propietat privada i la separació entre política, economia i vida. Hauríem d'aprendre a analitzar la realitat per fer cada cop les perversions més evidents en comptes de cada cop més difuses; potser seria interessant començar per no crear paraules noves que descriu allò que ja té un nom.

directa en els nostres propis conflictes, sense mediadores, sense buròcrates, sense especia- listes. Tot està per crear: l'esclava no sap què pot ser més enllà de la seva esclavitud fins que nega la seva condició i es revela; mentre seguim pensant que les nostres lluites les fem en tant que treballadores no podrem sortir-nos de la demanda de millores en les nostres condicions miserables d'explotació; mentre no neguem la misèria en l'alienació del control sobre les nostres vides no farem sinó perpetuar la continuïtat de l'espectacle. Només negant-nos a ser allò que som en aquesta societat i cercant afinitats que tornin la nostre lluita una lluita col·lectiva podrem intuir la superació de la nostre condició. Ara mateix no sabem que vol dir *ser més* i ho confonem a voltes amb *tenir més*. Ara mateix aquest ideal tan sols s'emmarca dins els paràmetres dels límits d'allò possible, i allò que sabem possible és, ara per ara, infame. Si a principis del segle passat fou possible un imaginari col·lectiu que empoderés a la gent a lluitar per l'anarquia va ser perquè l'anarquia era viscuda, de manera embrionària, en la quotidianitat de les relacions socials que existien als barris, ja fos en els ateneus, en el suport mutu, o en les lluites obreres contra la patronal. Ara per ara aquest imaginari no només no és col·lectiu sinó que moltes de nosaltres no ens acabem de creure allò que estem fent. Tal i com assenyalava el text *Ai ferri corti*: «la cuestión es empezar a tomárselo en serio».

Qualsevol lluita que vulgui superar l'ordre actual precisa de dos fronts, l'un ofensiu i l'altre defensiu. Actualment el discurs democràtic ha aconseguit calar tant a dins de nosaltres que no som capaces de defensar allò que veritablement podria ser nostre –per manca d'imaginari que el confrontin– i és per això que no som actualment capaces de creure'ns la superació de les relacions capitalistes. Per això volem apostar pel conflicte, per la negació contundent d'allò que ens precedeix, conscients que tal com assenyalà algú: «no ho haurem destruït tot fins que haguem destruït també les runes». És en aquest conflicte, com ja hem assenyalat anteriorment, on trobem la vinculació autèntica amb el demés i el germen d'allò que volem defensar.

Si no ho fem així –i normalment no ho fem així– continuarem reproduint en les nostres lluites allò que pretenem combatre. No sabrem sortir-nos d'aquests imaginaris que aquesta societat ens brinda, perquè malgrat que hi busquem llibertat acabarem creant més i més democràcia. Això ho podem veure en els moments d'efervescència en la lluita i el cas de la passada vaga de setembre'nés un bon exemple. Quan veiem l'Assemblea de Barcelona com a potencial aglutinador i de lluita, no estem veient també el reflex del que podria ser un espai de gestió política de la ciutat? no serien els comitès de vaga la seva versió al barri? No volem desmerèixer la feina feta de cara a la vaga, però sí volem posar en qüestió que aquest sigui el model de funcionament al que aspirem. Descentralitzar el Poder no és eliminar-lo sinó fer-lo més local. No tenim clar quina seria la forma de funcionar més propera a allò que defensem però no ens acaba de convèncer la creació de mini-parlaments per solucionar el problema dels parlaments. Quanta gent del nostre voltant no s'està qüestionant això? Quantes companyes de lluita somien amb assemblees generals multitudinàries? Volem llibertat o volem democràcia?

No sabem el que està per venir, no ho volem saber, no ens agrada la idea de perdre la possibilitat de gaudir del camí o d'hipotecar-lo en benefici d'una consecució final. Ja ens estem organitzant i ens agrada viure entre nosaltres...però no en tenim prou. Ens apassionen els moments en que ens trobem juntes als carrers, a les places, a l'hort o descobrint altres maneres d'estimar-nos més enllà de les hetero-normativitzades, però no en tenim prou. No en tenim prou perquè la nostre vida consta, ara per ara, només de pinzellades inconnexes o de moments d'eufòria col·lectiva en els que una pot discernir entre la vida i la quotidianitat; ens fa por tornar cada dia a la normalitat. És per això que el nostre futur passa inequívocament per creure'ns el present i començar a viure com volem des d'ara, sent cada cop més les que experimentem noves formes de relacionar-nos confrontant l'ordre establert. No volem discernir entre mitjans i fins perquè, al cap i a la fi, els fins estan fets de mitjans. Satisfereix les nostres necessitats

materials i socials sense que vinguin mediades pels diners és el que volem aconseguir i sabem que, actualment, estem mancades de referents. No volem cap transició cap a cap estadi, és la pròpia insurrecció, el propi conflicte i la manera com l'afrontem la que ens donarà la clau, no per a una societat futura, sinó per a una societat viscuda des del present amb tots els seus aspectes en comunió. No pensem que sigui necessari ni desitjable conformar com serà el model organitzatiu que tindrem en un futur, el que sí que veiem necessari és que només entenent que en la confrontació amb els nostres malestares més enllà de l'esfera íntima és on trobarem –i trobem– la necessitat de cuidar la nostre relació amb les demés buscant la millor manera de realitzar la comunitat humana. En un moment on els malestares són resoltos en la individualitat i de manera, majoritàriament, terapèutica, a nosaltres també ens costa veure la possibilitat d'una organització social on el primordial sigui la conservació d'allò comú, de la comunitat. Ens costa i és per això que volem descobrir quins són els frens en la construcció d'imaginari col·lectius que superin l'ordre actual. Anticipar-nos quan

encara desconeixem, si no per complert sí que de manera molt embrionària, com seran les noves relacions que emergiran de la intervenció directa i comuna en la resolució dels nostres conflictes ens porta sovint a definir, en base a allò que ja coneixem, les noves formes que anem descobrint pas a pas en la lluita. La dèria en saber què som i com ens organitzem ens ancora a realitats que les nostres dinàmiques ja han començat a superar. Potser, al cap i a la fi, podrem superar els models organitzatius que coneixem i no ens satisfan quan ens deixem de preguntar com, ja organitzant-nos, ens estem organitzant. No es tracta de descobrir quina és l'organització ideal, sinó d'avançar en l'organització de les nostres afinitats, trobant-nos, descobrint-nos, cuidant-nos.

No aspirem a arribar a cap bon port, el nostre camí només està sota els nostres peus i de la sinceritat i la conseqüència amb la que donem les nostres passes depèn que els impossibles que avui només somiem esdevinguin realitat, creant situacions que ens empenyin a trobar-nos, foradant la quotidianitat unidimensional, fent de l'excepció el germen d'una vida que intuïm però que encara desconeixem.

NO DAR EL BRAZO A TORCER

la violència com a eina política

Sota el pes de les seves paraules

Violència, paraula maleïda, com tantes altres. Paraules desgastades, violades, robades. Pau, llibertat, justícia, terrorisme, igualtat, etc. Violència, com a arma carregada al servei del poder i a les ordres d'una comunicació que no comunica, que imposa. Violència, com a definició de tota pràctica i acció de les que es troben fora, de les que no es circumscriuen dins d'aquest pantà anomenat democràcia.

Podria ser d'una altra manera? La violència quelcom propi d'un Estat modern, avançat i científicament desenvolupat?

Com a bon producte de la lògica mercantil que és, aquesta societat que patim es construeix simbòlicament, a través de les seves institucions de màrqueting i dels seus aparells de propaganda, al voltant d'allò bo i positiu, foragitant tot discurs i pràctica que en algun moment pogués haver-la posat en qüestió. Així és com aquesta societat existeix per la pau, contra la guerra i la violència, per la llibertat, per l'ecologia, per l'educació, construint-se discursivament al voltant dels valors que han impregnat l'humanisme i els Estats moderns.

Se'ns pretén convèncer que la violència ja no és pròpia de les democràcies avançades, és quelcom primitiu, del passat, de sers irracionals; sempre de l'Altre. I així aquesta societat es submergeix en una esquizofrènia absoluta, produïda per la dicotomia amb la que es

presenta el problema de la violència. Per una part, hi ha la societat que se'ns presenta com l'intent infinit d'absència de conflicte, de força, valent-se de la resolució dels problemes públics amb els mecanismes òptims de negociació i de diàleg. Per l'altra, la paranoia securitària ens atropella amb milers de crims i amb un estat de profund i immens malestar que explota amb les pitjors de les violències: de gènere, al futbol, de les màfies, a la prostitució; crims horribles, violacions, maltractaments, terrorisme; i de fons dominant-ho tot la catàstrofe, la misèria i la guerra de les que viuen a fora del nostre paradís, perquè no fem comparacions odioses. Davant d'això, als poder dominants no els queda cap altra solució que la de controlar, vigilar, regular i dominar una societat suposadament pacificada, cívica i ordenada; i en certes circumstàncies recórrer a la desagradable decisió d'utilitzar la violència per restablir la pau i l'ordre perquè tot torni al seu curs, a la tan apreciada normalitat.

Se'ns presenten dos móns: el del bé i el del mal; el d'elles i el nostre; el de la gent integrada que participa amb el seu abnegat consentiment i el de les excloses que es rebolquen en el

fanguer de la delinqüència i la marginació. Les que en un moment donat poden fer trontollar aquesta pau de castell de cartes, sostinguda amb la por i la submissió.

Aquests són els mites sobre els que es construeix la nostra societat en relació a la violència. Tants segles de violència explícita, reconeguda i defensada per totes, amb poquíssimes excepcions, produïren un canvi a les paraules del Poder. A la nostra esquena hi queden difuminades les batalles de la lluita de classes, els combats que canviaren poc a poc el discurs; la gent que s'havia aixecat precisament contra la violència organitzada de l'Estat i el Capital bé que es mereixia una resposta, i no només física sinó també en la construcció del llenguatge i els símbols del poder.

I aquí ens trobem les que ens declarem enemigues d'aquesta societat, havent de soportar aquesta immensa càrrega, amb la feixuga tasca de crear i generar discursos que puguin superar tot aquest ordre simbòlic que domina la societat. Ja que avui dia qui utilitza la violència està contra la democràcia, lícita, legítima i això ens posa en la tessitura d'haver d'escollir entre dues opcions complementàries i ben definides: per un costat, *lloar el terrorisme i escupir al món*, per l'altre, *jutjar-lo rigorosament i assumir la moral del pacifisme*.

Despullant el concepte de violència

La violencia suave del exterminio es aquella que consensúa, pacífica, neutraliza, controla con la finalidad de determinar una situación no violenta, mucho más espectacular y aparente que real, que permite existir la continuidad de la violencia del sistema sin que se le oponga una violencia antagonónica.

La Agonía del Poder,
Jean Baudrillard

Del Estado al hombre es orden, del hombre al Estado violencia, esta paz huele mal.

La Polla Records

Per poder parlar de la violència necessitem primer entendre el marc en el qual desenvolupem la discussió. Més enllà del que ens sugereixin les ideologies, hem de veure la

manera com es desenvolupa la societat democràtica occidental. La violència explícita, física, és per a la societat quelcom menys visible degut als contextos socialment pacífics en els que vivim. En canvi, per diferents sectors socials que no han abandonat les pràctiques d'il·legalitat el sistema reprimeix durament, no és així en l'entorn polític que gaudeix del marge de maniobra que li adjudica la legalitat. Els sectors sotmesos a una violència oberta són pocs i dilatats en el temps. La tortura sistemàtica-metodològica existeix més aviat contra les migrants i les preses que contra les altres capes de la societat. La violència estatal colpeja molt més a la delinqüència que a les antagonistes. Això no treu que recorrin a l'escarment contra els sectors que persisteixen en una política de combativitat.

Sumada a aquesta violència explícita, la violència estructural persisteix, a ella fem referència. L'esclavitud assalariada com a única manera de supervivència no és una mera coacció. La dependència al salari ens converteix en éssers vulnerables a l'economia; la imposició del lloc, ritmes i horaris de treball ens condiciona fins al punt de fer girar per complet la nostra vida entorn a ell; la productivitat mira amb indiferència el goiteig continuat dels accidents i la sinistralitat laboral. La major pobresa i misèria continuen sent endèmiques en certs barris i gents; l'ascens social és una il·lusió angoixant que genera impotència i frustració; els estatus socials estigmatitzen insultant i humiliant. La lògica del benefici no hi entén de moral, no té ressentiments ni mala consciència. Es així com la violència més descarnada es reproduïx reestructurant els barris, escombrant de cop el teixit social, les relacions i els costums, condemnant a la marginació i la pobresa els seus exiliats. La pèrdua de comunitat, fraternitat i germanat i les individualistes, falses i superficials relacions socials que vivim comporten que, per a moltes, la vida sigui una autèntica tortura, un sofriment que es manifesta en un sens fi de malalties mentals que només troben sortida en la medicalització, les autolesions o el suïcidi.

De la mateixa manera, els privilegis del món heteronormatiu i masculí, arrelats a les nostres relacions, s'amaguen darrera l'aparent igualtat d'oportunitats i tracte per seguir persistint en la subtil -i sovint no tant- violència del patriarcat.

Aquesta violència estructural, menys explícita, amaga l'evidència del conflicte, permet la continuïtat del sistema de dominació sense que les classes desfavorides vegin i concretin les seves enemigues, acusant d'altres dels seus mals i refugiant-se en la comoditat dels discursos que dicten els mitjans de comunicació. En l'aspecte laboral, allò que en l'economia de la modernitat permetia definir clarament, sense embuts, com a classes socials, l'actual descentralització de la indústria i terciarització de l'economia que ha comportat autònoms, multitud de petits negocis, professionals liberals, etc. permet que aquesta violència econòmica no tingui una clara responsable, una definició concreta, sinó que es dilueix en el magma d'allò personal. La culpa ara és meua, de la del costat, «dels xinos», d'aquest «jefe» o d'aquella empresa, però no del capitalisme.

La mentalitat del progrés dona arguments a tota reestructuració urbana i metropolització de l'àmbit rural, sense importar quines siguin les seves conseqüències. És així que ens venen el barri del Carmel¹ com un lloc aïllat on viuen moltes àvies, on es necessita una parada de metro. Quina importància tenen els blocs que van al terra, les veïnes desplaçades i la conseqüent revalorització del barri que farà fora a moltes d'elles? El progrés no és un discurs, no és una proposta, no és una discussió, és un fet.

1. A l'any 2005, un dels túnels de l'obra que està construint el metro al barri s'esfondra parcialment. Les conseqüències immediates són el desallotjament de més d'un miler de persones i l'enderrocament de quatre edificis.

Ens diuen que la tortura evident del dolor psíquic de moltes no és un problema estructural. No és la manifestació clara d'una vida nociva, sinó un problema personal. Encara que totes estiguem medicades o anem a psiquiatres o psicòlogues, és el meu problema, el teu, el seu però mai *el nostre*.

Pel que es refereix al sistema patriarcal, el miratge d'igualtat que l'alliberament de la dona ofereix permet que la violència es desdibuixi en gestos, actituds, maneres de fer i de viure, de relacionar-se i de maltractar-se. Així es normalitza i es fonamenta en els pilars d'aquesta cultura, un cop més, la violència sexista, fent-nos sentir que no hi ha res perquè queixar-se encara que tot segueixi fent olor a dominació masculina.

Més enllà dels nostres barris i ciutats, a nivell estructural, la violència es desplega, per fi, amb tot el seu esplendor. La lògica del benefici capitalista, que exigeix la dominació dels recursos i la dominació del mercat, se sustenta en el major ús de la força. Existeix la guerra com a negoci i la guerra com a control geoestràtegic i econòmic.

El capitalisme es fonamenta, per tant, en la violència més profunda. Allà on existeixi la servitud regnarà amb serenitat i on existeixi una resistència als seus interessos aplicarà la força i si la cosa persisteix, la guerra. El més brillant és haver aconseguit pacificar aquesta societat, pacificar en el sentit d'evitar una resposta social als agreujants que pateix la població. No som ingènues, les conquestes laborals i la major capacitat de consum han estat motors importants per aquest procés, però la idiotització generalitzada i la submissió a la democràcia han operat en altres

campes. Potser les conquestes laborals van ser el Cavall de Troia per penetrar en la ment de la gent, però, un cop allà, les portes obertes de bat a bat a la televisió i altres mitjans de comunicació són les que han dilapidat qualsevol comportament crític. De la mateixa manera, no ajuda gens la falta d'horitzons o alternatives en les que poder-se afermar. La ideologització de la població ha estat quasi perfecta, i la resposta o, més ben dit, l'absència d'ella a la present crisi econòmica ens demostra clarament aquest fet.

El Poder és hegemònic, aixafa la realitat de cada una i es manifesta a les nostres vides per dictar les ordres que hem d'acatar. A través dels mitjans de comunicació ens imposen les veritats acceptades, les veritables que més tard seran acceptades com a úniques i universals. I a través de la quotidianitat el consens social es consolida. Elles són la veu reconeguda per totes i així són la moral, els codis que seguim. És per això que podem entendre i sentir comportaments i actes de qui sol utilitzar la violència com a pacífiques i, en canvi, les reaccions davant la seva hegemonia com a violència.

Malgrat tota aquesta violència estructural, en un estat d'esquizofrènia absoluta, celebrem una festa en nom d'aquesta llibertat tan injuriada a cada pas que s'aguditza el fanguer

de dispositius de control d'aquesta societat. Mentre l'ordre es reestructura, lleis i regulacions ens imposen normes i deures, regulant cada vegada més les nostres vides. A part d'aquest aparell legal i de contenció psicològica, les presons, els exèrcits, els policies i la seguretat privada es multipliquen en nombre i complexitat.

Malgrat que el grau de violència repressiva manté relació amb el de la conflictivitat social, aquest increment i diversificació del control de la societat -les reformes i l'enduriment de les lleis i les penes, la multiplicació d'infraestructures i tècniques a disposició de la repressió, l'augment d'efectius- és també la lògica del domini.

El problema resta en les maneres amb les que ens oposem a tota aquesta violència.

Típics i tòpics; judicis i prejudicis; elogi i menyspreu a la violència

L'acció política es desenvolupa a Barcelona per diferents grups i persones. Existeixen diverses maneres d'entendre la política, existeixen diverses cultures i ideologies. Les idees i accions d'aquests grups difícilment seguiran els esquemes rígids de les postures que volem criticar. És cert, però, que amb

aquests exemples mostrem molts comportaments que es donen en la pràctica i dels que nosaltres tampoc estem exemptes.

Per un costat, tenim, el pacifisme que veu el recurs a la violència com una derrota moral o bé com una demostració impotent de la poca consciència de les masses. Per altre costat, existeix la concepció del pacifisme tàctic, en aquest cas la violència és l'eina que es guarda sota els llençols per treure-la el dia en que les masses s'alcin. De manera complementària també hi ha qui defensa la pluralitat de tàctiques per després no saber sortir de les violentes. Finalment estan les que creuen que l'acció política només pot vehicular-se a través de la violència, confonent l'enfrontament i el conflicte amb aquesta. La violència està estigmatitzada.

Ens interessa discutir sobre l'acció violenta. Volem reflexionar sobre les seves pràctiques reals i

sobre els fantasmes que desperta per fer evident i despullar-la de les mentides i il·lusions que permeten aquest estigma.

Pacifisme

El pacifisme² es basa en diverses raons i arguments. Aquí assenyalem només els arguments més filosòfics, ja que les seves raons estratègiques coincideixen a grans trets amb les idees del pacifisme tàctic.

Les raons morals arrelen els seus fonaments en la difícil dicotomia de *el bé i el mal*. Bàsicament, es resumeix en la impossibilitat d'enfrontar-nos a la societat present actuant en desacord amb la idea moral de la nostra futura societat. Si assenyalem diverses formes de fer com a accions dolentes, moralment parlant, recórrer a elles seria convertir-se en les nostre enemics. De la mateixa manera que no seria lògic lluitar per un món sense autoritat ni jerarquies amb

2. El pacifisme així com la majoria de corrents de pensament i ideologies té diverses interpretacions. I evidentment no totes es basen en el que exposem aquí. No tenim la intenció de fer un anàlisi de totes elles, senzillament, apuntem algunes concepcions generals per assenyalar la nostra posició.

un exèrcit, tampoc ho és utilitzar la violència per un món on el funcionament de la vida en societat es fonamentés en l'horitzontalitat, el suport mutu, el respecte i la fraternitat en lloc de la coacció, el xantatge i la força.

En aquest sentit, les pacifistes creuen que oposar-se a la violència de l'Estat mitjançant una altra violència no permet lliurar-se d'una lògica que ens atrapa en un món basat en la dominació. Reproduïm, en certa manera, la lògica de l'autoritarisme, fent prevaldre els mitjans vers els fins, el que ens porta -inevitablement- a convertir-nos en éssers capaços de fer a altres el que patim nosaltres dia a dia. Totes aquelles accions que porten a fer i a estendre *el mal* són dolentes. Les justificacions de l'ús del mal necessari per evitar-ne un altre de major són inacceptables ja que sempre existeixen maneres de lluitar alternatives a la violenta. Per això, les pacifistes ens diuen que és necessari oposar-se a la violència sistèmica amb les nostres pròpies formes de resistència, sempre d'acord a les nostres idees. Diuen que s'han de buscar formes pacífiques d'enfrontament per revolucionar realment la societat.

Amb aquesta posició, essencialment, creuen que la progressiva educació de la gent és la eina que permetrà sacsejar-nos de l'estat permanent de passivitat i obediència. Així, la propaganda i la difusió de les nostre idees prenen un paper central per arribar a l'organització social que permetrà l'emancipació mitjançant l'insumissió política i econòmica. Mitjançant la persuasió racional i el contrast pràctic de les diferents idees s'arribaria al convenciment -si és que tenim raó- de la població. I mitjançant una tenacitat in-

destructible, pacífica, les autoritat no tindrien altre remei que cedir a la voluntat de les masses.

Totes entenem que les maneres d'actuar violentes, aquelles que imposen unes relacions socials i personals a les que les violentades no tenen la possibilitat d'escollir, fins i tot de resistir-s'hi, son abominables. Vulneren el principi de llibertat que hauria de fonamentar i regir la vida de totes. Però també es cert que dins del que s'anomena violent caben moltes maneres d'actuar i no totes expressen el mateix contingut, i per tant, no son autoritàries ni opressores de la mateixa manera.

A diferència del que diuen les pacifistes pensem que l'ús de la força és inseparable de la vida. No diem això alegrement. La natura és harmoniosa, equilibrada, etc. però també s'hi expressen les dures condicions de supervivència i les relacions que se'n deriven entre els diferents éssers vius. Això es reproduceix en inevitables xocs d'interessos que es manifesten en múltiples conflictes: cadenes alimentaries sobretot, però també control del territori i els seus recursos³. No pensem que pugui existir una societat sense conflictes -de fet ni ho pensem ni ho volem- ni tampoc que es pugui construir un món amb absència de força. Sí que pensem que es poden crear les bases perquè una societat tingui el màxim de mecanismes per disminuir la violència com a medidora dels conflictes i que existeixi la manera de fer-ne un ús d'acord amb el principi de viure en la màxima expressió de llibertat. Però no somiem amb paradisos perfectes. Això explica millor com certes formes de violència no estan renyides amb els nostres codis morals. Mai ningú

3. No volem confondre el que estem expressant. Quan parlem en aquests termes, estem pensant en cultures i societats molt més petites i equilibrades amb el seu ecosistema, i per extensió amb tota la Terra. L'assentament en un espai o els recorreguts nòmades modifiquen el territori, el fan més apte i faciliten recursos per algunes espècies i el dificulten a d'altres. Aquesta competència natural modifica les relacions entre éssers vius. Quan aquestes fluctuacions no malmeten irreversiblement el medi són part de diferents estadis de successió inherents d'un hàbitat equilibrat, ja que aquest no és immòbil sinó que és modificat contínuament per l'acció dels agents naturals (vius o no).

hauria de deixar-se trepitjar, ni en aquesta ni en cap societat i en cas d'haver de recórrer a la violència mai serà aquesta una contradicció moral. Potser, el que sí que expressa l'ús de la violència són els límits de la pròpia força col·lectiva i organitzativa que ens obliga a utilitzar mètodes que serien innecessaris si fóssim moltes més. La qüestió és definir clarament quins són els propis límits, les idees que compartim i que donen els principis ètics a l'hora d'actuar.

Com les pacifistes, considerem que el canvi més profund s'ha de donar principalment a les nostres ments, educades i condicionades com estem per haver crescut en aquest món que dia a dia s'enforteix i ens impedeix pensar en altres formes d'organitzar la vida. La propaganda, la informació, no són, no obstant, la manera per modificar la consciència que tenim del món. Si bé és cert, que la difusió de les nostres idees és, com sempre ha estat, d'allò més necessari, la pràctica de la revolta, les formes de lluita organitzada són

les que tenen un efecte més profund a l'hora de fer entendre els mecanismes que operen a la realitat. Es pot patir aquest món llegint la pròpia misèria dia a dia en una octaveta però quan es pren consciència de la pròpia força, quan es participa en preses de decisions col·lectives, de l'autoafirmació com a grup, de la certesa d'una identitat que lluita per les seves pròpies necessitats s'obre davant els nostres ulls la pròpia potencialitat: el que som, el que volem i el que podem arribar a ser. Aquest fet es donarà sempre com a oposició, com a lluita, com a guerra contra el que ens impedeix ser. Quan s'obre l'esclatxa de la confrontació, quan es fa amb la tenacitat de la que vol vèncer, de la que creu en els propis projectes, la corda es tensa fins que el xoc violent és inevitable. Voler afrontar aquesta realitat des del rebuig profund a l'ús de la nostra força ens sembla poc realista.

En aquest sentit, el codi i el comportament inflexible del pacifisme només pot entendre's com una forma religiosa de viure la política,

poc lligada als assumpte terrenals i més disposada a pernoctar en el fantàstic món de les idees. Sense entrar en demagògies barates, la història ens ha demostrat com el pacifisme no pot fer res quan s'enfronta a un ordre totalment violent, com el nacionalsocialisme o l'estalinisme. També certes lluites com l'antifeixisme ens mostren que si no som capaces de defensar-nos físicament haurem de recórrer a la policia per no córrer el risc de mals majors.

En una societat com la nostra, l'ús exclusiu de la denúncia pública es mostra impotent. No és veritat que haguem d'esperar a ser suficients sinó que per arribar a ser-ho cal posar-se a lluitar sense esperar. No és veritat que haguem de limitar-nos a la denúncia i a l'activisme que rebutja l'enfrontament sinó que amb aquest afirmes la nostra identitat i comuniquem qui som i com actuem davant d'allò pel que lluitem.

Pacifisme tàctic

El pacifisme tàctic es fonamenta en l'anàlisi de les condicions objectives i subjectives de la realitat. Segons el seu punt de vista, la majoria de gent no és contrària al sistema, sinó que pensa que viu en una societat on les llibertats són àmpliament respectades i on existeix una justícia que no funciona tan malament. Aquest fet situa a la gent que lluita contra el sistema en una minoria que ha de bregar no només amb l'Estat sinó també amb la passivitat i l'obediència dels seus iguals. Això fa que la lluita hagi d'anar dirigida contra el sistema i al mateix temps causar empatia a la resta de gent perquè compregui i s'uneixin a la lluita. En aquest sentit, el pacifisme tàctic pensa que la gent

s'identifica més amb les lluites no violentes ja que l'oposició violenta els és incomprendible donada la seva manera d'entendre la realitat. La violència és la coartada del sistema per treure credibilitat a les antagonistes, legitimar la violència estatal i afiançar l'ordre.

Segons aquestes consideracions la resistència passiva i la desobediència pacífica tenen més capacitat de fer-se entendre i al mateix temps fer visible la realitat política i social. Segons aquesta lògica la violència del sistema contra la gent pacífica hauria de generar a les ciutadanes⁴ la contradicció entre el que pensen sobre la societat democràtica i la seva realitat pràctica.

A més a més d'aquestes consideracions, se sap que la capacitat de l'Estat d'utilitzar la violència és tant superior a la nostra que la lluita violenta contra ell no té cap esperança. I això, per no citar els diferents episodis revolucionaris que han deixat clar que tant a l'extrema dreta com a l'Estat els actes de violència els pot convenir⁵.

Davant aquestes afirmacions, nosaltres pensem que les contradiccions que expressa la democràcia difícilment seran motiu de reacció de la gent només pel fet de veure o patir la injustícia. Perquè hi hagi una resposta organitzada serà necessari prendre consciència de la situació que genera aquestes injustícies i no només veure el problema, sinó també l'origen històric i la pròpia capacitat de canviar-ho. El carrer o la televisió -tot i les disfresses- ens mostren situacions terribles d'injustícia. Però l'experiència ens demostra que la quotidianitat ens pesa de tal manera que acostuma a impedir que ens oposem a *això que tan ens indigna*. La reacció contra la guerra

4. Parlem de ciutadanes referint-nos a aquelles persones que s'adhereixen a la societat democràtica de forma teòrica i la defensen. Sense tenir en compte totes les altres que hi colguem poc o molt per la inèrcia de la quotidianitat.

5. Certs casos com els de l'incendi del Reichstag a l'Alemanya anterior al nacionalsocialisme, l'enfrontament armat a l'Itàlia dels anys 70 o el cas Scala a Barcelona ens poden ser útils per exemplificar com una violència antagonista pot haver estat promoguda o aprofitada per l'Estat com a una conveniència estratègica. Normalment per preparar una escalada represiva o accelerar el nivell d'enfrontament per al qual l'antagonisme polític no es troba encara preparat.

d'Iraq és un clar exemple de com un dia poden sortir un milió de persones al carrer i, al dia següent, tornar a la feina, i que l'economia -benzineres, ports comercials, empreses i els seus productes, etc.-, sent la causa principal de la guerra, no quedi afectada en el més mínim. A més a més, posem en dubte l'empatia de la «població» amb l'activitat política no violenta, amb aquesta solidaritat amb les que pateixen la violència democràtica sense que la seva activitat *doni rasons* a la violència policial. És cert que algunes formes de violència provoquen un rebuig clar a moltes persones però no ho és tant que aquestes rebutgin qualsevol ús de la força. Constatar que la societat condemna l'acció violenta i no la desobediència pacífica pensem que més aviat és degut a assumir el discurs dels mitjans de comunicació que d'una opinió contrastada a peu de carrer. Les estadístiques i els titulars periodístics existeixen per afiançar l'opinió expressada des del Poder. I ja que moltes vegades es parla de la incapacitat comunicativa que generen les nostres accions, llancem la següent pregunta: a les treballadores que els hi incomoda més? Llevar-se al matí i trobar-se els caixers i les immobiliàries del seu carrer amb els vidres trencats o un tall de carrer que els fa arribar tard a la feina? A vegades les accions han de cenyir-se al *què pensaran* però en altres casos podem tenir objectius diferents.

Davant el fet de facilitar que es generi una opinió contra nosaltres, hem d'assumir que el Poder sempre intentarà estendre qualsevol imatge que ens perjudiqui, ja sigui titllant-nos de terroristes fanàtiques, d'utòpiques romàniques, de simpàtiques descon-

tentes preocupades per les nenes xineses o d'ecologistes que volen salvar pingüins. Res d'això ens afavoreix en cap sentit. Res d'això provoca un apropament de les veïnes en les condicions que ens interessa. I això no significa que no ens preocupi el que diran i que no haguem de fer servir els mecanismes adequats per dir què volem.

Com les pacifistes, pensem que les que confonen la guerra social amb l'enfrontament militar s'equivoquen totalment. Per descomptat que això no es tracta d'una batalla militar, de dos exèrcits enfrontats, i mai es tractarà d'això, i en tot cas òbviament la guerra estaria perduda. Si fos així, gran part de la societat es quedaria mirant la batalla com a meres espectadors. Però davant d'aquesta crítica, assumim que la violència no és tant sols l'avalot o el sabotatge, és allò que comunica. «Cuando uno de sus mayores logros y triunfos es expresar precisamente esa falta de enfrentamiento, ese consentimiento implícito en el actuar cotidiano, evidenciar el conflicto, expresar el descontento niega una de las premisas de la democracia, que es ese consentimiento»⁶. La democràcia permet l'expressió de les diferents maneres de pensar, permet la seva existència a condició que no alterin la normalitat, per tant, un moviment que no s'expressa com a enemic, sempre serà tolerat. La possibilitat de l'actuar violent ens dóna una identitat que sobrepassa els límits amb els quals se'ns tolera. El mal infligit a la propietat, a la mercaderia no són tan sols opcions tàctiques de l'enfrontament, sinó que ens declara enemigues i no meres opositores polítiques.

6. Por la extensión de los disturbios: *Manifiesto en favor de la acción directa violenta*. Document elaborat per activistes socials de Madrid, Euskadi i Argentina. Podeu llegir-lo a: <http://lahaine.org/global/manifiesto.htm>

Així, tot i que altres vegades, com a audaces estratègies, som capaces de veure les trames darrera dels diferents episodis de violència sembla ser que no som tan capaces de visualitzar la capacitat estratègica que té pel Poder els seus anhels de negociació i diàleg. La democràcia viu del consens, promou enteses -de fet aquesta és la seva premissa fonamental- i la pau social és la seva estratègia. Un dels factors claus del sistema democràtic és el consens i aquest s'articula amb la negació del conflicte, amb l'«aquí no passa res, i si passa que no alteri la normalitat». El sistema ofereix centenars de maneres perquè el malestar social es canalitzi a través de diverses propostes i voluntats, la condició és sempre la mateixa: que res canviï. És a dir, que l'Estat pot arribar a utilitzar tant la violència i la guerra com el diàleg i la pau per refermar l'ordre.

És la profundització i l'extensió de la lluita el que comporta repressió. Això és quelcom que qualsevol tot moviment seriós hauria d'assumir. Qualsevol que alteri o intenti destruir les relacions socials existents posant en perill l'actual sistema polític, social i econòmic, patirà la repressió. Un cop assumit això, per no facilitar la tasca ofensiva, repressiva i d'afiançament de l'ordre, és extremadament necessari observar quina és l'estratègia del Poder, quins són els seus passos. Si la seva propaganda ens està demanant a crits que provoquem aldarulls per justificar una campanya contra algun col·lectiu, no fa falta regalar-los el titular. Però tampoc podem acovardir-nos pensant que no hi ha res que s'escapi del seu control i davant d'això un sabotatge ens torna el coratge que el Poder ens treu dia a dia. Amb la violència sabem que les conseqüències poden arribar a ser dramàtiques, però entenem que és una necessitat per trencar l'immobilisme de pau social en el que ens va tancar l'Estat. La repressió és inherent al conflicte i atribuir una violència estatal a una violència antagònica és una visió massa superficial per entendre la dinàmica repressiva. L'important és que cada una de nosaltres fem el que siguem capaces d'assumir, aquesta és la nostra responsabilitat per evitar que s'esquerdi la nostra integritat i força col·lectiva en rumors i dinàmiques autodestractives.

Mitificació de la violència

Com a supòsit contrari al pacifisme, tenim el plantejament que defensa l'acció violenta com la més radical de les pràctiques. Aquest plantejament es basa en una sèrie de confusions de base. Encara que pensem que l'ús de la violència és necessari per aconseguir un procés revolucionari, per si mateix és insuficient si no ve complementat amb altres tàctiques.

A l'hora d'actuar escollim entre diferents mitjans per aconseguir els nostres objectius. Que no vulguem separar els mitjans dels fins no vol dir que no hem de diferenciar-los sinó que no volem utilitzar mitjans que es contradiguin amb els valors i pràctiques que volem aconseguir. Seguint aquesta lògica, el no formar partits polítics ni sindicats, per exemple, no ve per creure que siguin uns venuts o que no puguin fer res en un context com l'actual, sinó perquè reproduïxen en el seu funcionament el tipus de societat que volem combatre: la separació entre activa/passiva, dirigents/dirigides, etc.

Quan confonem les tàctiques amb els objectius, els mitjans amb els fins, s'acaben donant situacions en les que el simple ús de la violència o la pròpia pràctica de la il·legalitat són un bé en si mateix independentment del motiu, del context, de qui l'exerceixi i contra què o qui. D'aquesta manera, s'acaba valorant igual uns avalots en una manifestació, una bomba d'ETA, la crema de cotxes en un suburbi francès o les celebracions futbolístiques. Encara que aquest posicionament tingui part de raó, la seva feblesa intel·lectual les converteix en un calaix de sastre que pot acabar per justificar qualsevol bajanada.

Entenem que segons els mitjans que utilitzem donem informació sobre què volem o no volem, és a dir, sobre els objectius als que aspirem. Així, per exemple, la càrrega simbòlica d'uns disturbis al carrer pot superar el que podem transmetre amb un sabotatge nocturn. Igualment, la simple irrupció violenta, sigui de la forma que sigui, demostra que la suposada pau social no existeix. De fet, és igual la manera, és igual el perquè: una explosió en un vagó de metro, apedregar a la policia, baralles a la sortida de la discoteca, caixers cremats, suïcidis; hi ha alguna cosa

que no funciona a la societat quan no tot és tan bonic com ens volen fer creure. Encara que això sigui cert, no en tenim prou, ja que pot ser contraproductiu amb els objectius que també estiguem buscant en aquest moment.

Aquí és on veiem un dels problemes més gran que tenim a les nostres pràctiques. Cada activitat que fem, cada acció que realitzem pot pretendre aconseguir objectius diferents o inclús poden ser parcialment contradictoris entre ells. Al mateix temps, poden partir de necessitats a curt plaç o prolongar-se en el temps. Si es té en compte i s'estableix un equilibri entre mitjans i fins es determinarà, en gran part, el nostre avanç com a potencial moviment.

Així, veiem que encara que la utilització de mètodes violents mostri una ruptura amb el consens existent, segons els objectius que tinguem, aquesta manera d'actuar pot ser contradictòria o, fins i tot, contraproductiu.

Amb aquesta confusió fonamental, ens trobem també aquella que planteja que com més destructiva sigui una acció, en termes materials, més radical serà. Però tornem a equivocar-nos si pensem que per voler destruir aquesta societat hi ha prou amb destruir la seva part física. La revolució s'ha d'entendre d'una manera social, no militar, ja que contra allò que combatem és contra una forma concreta de relacions socials i no només contra les infraestructures i les persones que les fan evidents. Al confondre la part amb el tot fem impossible la superació d'aquesta situació, a l'hora que correm el risc de caure en una concepció militarista que ens allunyaria dels nostres fins hipotecant els nostres mitjans. Si el nostre actuar es basa ens supòsits

individualistes, actuant així degeneraríem en pensar que la guerra social és una venjança entre els diferents individus i l'Estat-Capital, amb la conseqüent derrota. Si el nostre actuar fos més col·lectiu, derivaríem cap a la lluita armada entesa com la professionalització en l'ús de la violència, per part d'unes poques, separant-ne la resta o, encara pitjor, com a la seva representació.⁷

Aquest prejudicis ideològics marquen els límits d'una pràctica que podria ser molt més rica. És a dir, si suposadament podem utilitzar un ampli ventall de possibilitats, per què limitar-nos només a aquelles que impliquin violència? No és depreciable part del nostre arsenal?

Una pràctica automutilada com aquesta només és pot mantenir mitjançant quimeres ideològiques. La falta d'una conflictivitat real als carrers és substituïda per una successió d'actes de sabotatge. No és que aquests en si mateixos no siguin necessaris però podrien ser més una demostració de la nostra impotència que de la nostra potència. Un bon exemple serien aquelles cronologies d'accions que fa uns anys omplien diferents fanzines i pàgines web. Aquesta difusió d'accions generava una falsa idea de força que mesurava l'èxit de les nostres lluites en la quantitat d'accions que succeïen. Però no és la quantitat d'accions allò que determina la seva radicalitat sinó la qualitat, és a dir, la seva capacitat d'incidir en la base de les relacions socials actuals impeding la seva reproducció.

Aquest pensament quantitatiu sovint és complementat amb l'imaginari espectacular d'allò destructiu sobre allò eficaç. O el que vindria a ser el mateix, s'arriba en un punt tan absurd que en

7. La transformació en avantguarda d'aquelles que practiquen la lluita armada donaria per un text apart, per l'extensió i la complexitat que podria tenir ho deixem aquí. La *fugida cap endavant* argumentativa que exposa que es lluita per una mateixa i no en nom d'altres no elimina el fet que les accions de cada una sempre tenen conseqüència col·lectives. Que no es respecti o no es tingui en compte a aquesta altra gent que pugui afectar no implica que s'hagi superat el lastre avantguardista.

8. La acció sometida a la crítica. Algunas consideraciones viejas y nuevas sobre anarquistas, revolucionarios y otros. Podeu llegir-ho a: <http://www.editorialclinamen.org/libro-accion.htm>

una acció «la técnica no acompaña a la inteligencia sino que la sustituye, y así uno no se para a pensar un momento si el medio se adapta al objetivo que se busca»⁸. És a dir, volem trencar, cremar o fer explotar què, sabem que això serà més radical que qualsevol altra cosa. Dins d'aquesta lògica es passa per alt que si es pretén fer el més mal possible, no és la potencialitat destructiva d'un mitjà el que ens interessa sinó l'ús intel·ligent que en fem. Dit d'una altra manera, els mateixos danys que poden produir els artefactes explosius es podrien provocar a cops de martell? Què produeix més pèrdues, la carcassa cremada d'un caixer o la maquinària interna del mateix banyada amb Coca-Cola?

Allò espectacular d'aquest tipus d'accions xoca de ple amb l'essència de l'acció directa. Aquesta se sol entendre com el fet de resoldre per una mateixa els problemes que se li plantegen sense delegar-lo a altres persones. Però també implica que els tipus d'acció que fem serveixi per solucionar *directament* el problema. És a dir, si volem evitar que un grup de feixistes es manifestin,

ocupar físicament l'espai del seu recorregut seria una acció directa. Recórrer a la Delegació del Govern perquè no els legalitzi la manifestació, evidentment que no. Aquest és un exemple senzill, però sovint no està tan clar. Quant s'acaba creien que «com més violent més radical», també és creu que més obvia serà l'etiqueta d'acció directa. Però si volem complir amb les condicions que es necessiten perquè una acció sigui definida com a tal, necessitem parar-nos a pensar. Si una acció la fem nosaltres sense que ningú medii i té una relació directa amb el problema, aleshores és una acció directa. Però si no es compleix alguna d'aquestes condicions, normalment la segona, estarem parlant d'una acció indirecta. No ens entretindrem en aquelles accions indirectes produïdes per la mediació de tercers, doncs és més fàcil que es vegi la crítica a aquestes, sobretot si ens estem referint a la gent que apostem per l'autorganització. El que ens interessa sobretot és parlar d'aquelles accions indirectes que se solen confondre per les directes degut a la violència que s'hagi pogut utilitzar.

Una acció no pot ser avaluada en abstracte. Com hem comentat abans, tota pràctica porta implícita una informació sobre les seves possibles causes i objectius. Però degut a la complexitat de la societat i, sobretot, si vol superar-la, aquest tipus d'anàlisis simples no ens serveixen. Pensem que s'ha de veure cada acció en el seu context i després posar-nos a parlar. En aquesta línia, valorar si trencar uns vidres, atacar a la policia o l'amenaça a un jutge són accions directes o indirectes no té cap tipus de sentit. A mode d'exemple, anem a desenvolupar-ho per poder explicar-nos millor. L'acció concreta de trencar uns vidres, segons el context en el qual s'inscriu, pot ser qualificada de directa o indirecta. En el primer cas podem recordar la companya de suport a Sergio L.D. En ella es pretenia que mitjançant la pressió a les diferents parts de l'acusació particular aquestes retiressin la denúncia. Amb vàries d'elles va

9. Per a més informació sobre el cas: <http://www.klinamen.org/contralatorturapolicial>

resultar. En aquest cas veiem que atacar a aquestes empreses tenia una relació directa amb l'objectiu a aconseguir.⁹ En el cas contrari, si tenim la intenció d'aturar un projecte urbanístic a base de trencar el vidres de la seu del Districte que vol portar-lo a terme, evidentment la relació directa no es dona i ens trobaríem amb una acció indirecta. Si ens hem estés en clarificar què és i què no és un acció directa és per certes valoracions que es donen a la hora de parlar d'accions. Per un costat, aquestes poden ser accions indirectes encara que no es defineixin com a tal. Per l'altre, perquè aquestes accions indirectes en realitat són accions simbòliques. Aquest terme pot resultar una mica molest ja que es tendeix a associar que les accions simbòliques són reformistes. No serà que les diferents ideologies fan que confonguem la realitat segons certs prejudicis? Les accions simbòliques no s'han de rebutjar en abstracte sinó que també

s'han de valorar en el seu context. Una acció simbòlica actua, com el seu nom indica, contra un símbol, és a dir, batalla en el món de les idees. Quan en una manifestació s'ataquen certs llocs, no sol ser tant pel dany a realitzar sinó pel fet d'assenyalar aquests llocs, i no altres, com a símbols de l'enemic. Veiem així que aquest tipus d'accions són una forma més de fer difusió de les nostres idees. En si mateixes, no són accions a descartar, el problema és que certs anàlisis com el de la mitificació de violència acaben dividint i jerarquizant les nostres pràctiques en funció de si es pensa que són simbòliques o no.

Finalment, veiem que tota aquesta serie de confusions s'articulen de la següent manera: una acció violenta és més radical que una que no ho és; aquelles que siguin més destructives seran més radicals que les que no, amb l'excepció tècnica de l'explosiu que es prioritzarà per davant de la resta. Allò violent d'una acció prima sobre els objectius a complir ja que en si mateix aquest actuar ja és radical.

A la pràctica, aquest tipus de plantejaments acaben sent l'altra cara de la moneda del pacifisme. La mitificació de la violència complementa l'oposició absoluta per part de les pacifistes, convertint tota possibilitat d'acció en una varietat limitada de tàctiques que tenen més a veure amb els prejudicis propis d'aquestes ideologies que amb la voluntat real d'aconseguir quelcom. Per tant, no podem deixar d'insistir en un ús crític de les diverses tàctiques del nostre abast, i d'entre elles, per suposat, la violència.

Violentisme tàctic

La mitificació de la violència, de la forma descrita anteriorment, no deixa de ser una postura extrema que se sol donar en poques ocasions. En realitat, la postura que defensa un *violentisme* tàctic és la més abundant en els nostres ambients. Dins d'aquelles que veuen l'ús de la violència com una eina legítima i necessària ens trobem amb les mateixes conseqüències que en el pacifisme tàctic; defensar la pluralitat de tàctiques per justificar després el propi estancament a la pràctica. Són moltes les vegades en les que ens trobem amb el mateix quadre: podem dir

cent cops en veu alta que no hi ha tàctiques superiors a altres, però després recórrer en el moment de l'acció només a aquelles que comporten certes dosis de violència.

Si hem volgut mostrar aquesta postura, encara que sigui amb poques línies, és perquè no volem que la gent llegeixi aquest text i no reflexioni sobre la manera que aquesta crítica també està dirigida contra nosaltres. La majoria de gent del nostre entorn polític més proper patim de falta d'originalitat en les nostres accions. Reproduïm en la pràctica una realitat pobre en la que ens veiem, la majoria de cops, com a professionals de l'ús de la violència. Per un costat, perquè dins de processos més amplis som les que realitzarem el treball brut. Per l'altre costat, perquè no se'ns acudeixen maneres diferents d'enfrontar la realitat que les ja acostumades i violentes abans mencionades.

Des del prisma de l'estratègia

Com hem vist, intentar analitzar l'ús de la violència com un concepte aïllat no té cap sentit. Parlar de qualsevol aspecte de la nostra existència passa inevitablement, per parlar d'allò amb el que es relaciona. Així ens veiem amb la necessitat de plantejar l'òbvia relació entre tàctiques i objectius, la possible contradicció entre aquests o inclús entre els diferents objectius que tinguem. Però hem vist que també implica parlar de les diferents maneres de situar-nos en el nostre entorn, és a dir, quan diem «nosaltres» a qui ens estem referint? Quina relació establím entre la gent polititzada i la no polititzada? Què volem aconseguir amb la nostra lluita? Qui realitzarà la revolució? Hi ha un «qui»? Poden semblar preguntes fora de lloc, però segons com les responguem podem entendre força coses sobre les diferents maneres d'encarar la violència.

Suposem que simplement volem millorar la societat en la que vivim i entenem que, amb totes les seves pegues, la democràcia és el sistema polític a defensar. Si és així, evidentment, no hi té lloc l'ús de la violència per nosaltres. És més, com a ciutadanes compromeses necessitem convèncer a les nostres governants per a

que canviïn la seva mala manera de procedir, ja sigui via els nostres arguments o via la pressió pública. Aquesta pressió vindrà també per aquesta mateixa conscienciació que haurem realitzat sobre l'opinió pública que, al descobrir les injustícies que fins aleshores desconeixien, es posicionaran per la nostra justa causa. Si és així com entenem el món, el pacifisme com a ideologia i les vies d'integració seran el nostre camí. No fa falta dir que ens sentim molt allunyades d'aquests plantejaments. No és una qüestió d'utilitzar tàctiques diferents, sinó que la pròpia manera d'analitzar la realitat ja fa que estiguem lluitant per objectius oposats. Millorar la nostra realitat, pintar de rosa les parets de la nostra presó, és una altra forma de perpetuar l'agonia que patim.

En canvi, si s'assenyala el capitalisme com a l'eix que marca les nostres relacions socials, el patriarcat com la dominació que les travessa i l'Estat com l'estructura que les manté, si és d'això del que estem parlant, aleshores estem dient el mateix. Potser utilitzem tàctiques diferents segons com entenem la manera d'enfrontar-lo. En aquest grup ampli en el qual ens incloem, també pensem que hi ha la majoria de gent que sol assumir el pacifisme tàctic i aquelles que aposten per la violència com la més radical de les accions. Segons la manera que tinguem de polir els diferents plantejaments abans criticats, veurem de quina manera podrem unir els esforços en una causa comú.

Perquè això sigui possible, necessitem pararnos a pensar i deixar d'actuar des de la inèrcia i els pressupòsits de les diferents ideologies. Veure fins a quin punt les nostres pràctiques i els discursos que les mantenen són argumentacions sòlides o justificacions de frustració i impotència més profundes.

Hem d'analitzar aquelles postures que sempre eludeixen l'actuar violent, que es refugien en un anàlisi de la conjuntura desfavorable, en «l'ara no és el moment». Són postures còmodes que no rebutgen la violència en sí, però la neguen en tots els moments possibles. La podem trobar en tots els àmbits i en qualsevol lloc, des d'assemblees a manifestacions i sempre seguirà, més o menys, el mateix guió. És un pacifisme disfressat, moltes vegades inconscient, construït sobre les pors i les

aprehensions subjectives. Perquè parlar de violència és parlar també d'emocions, de pors i de dubtes. En el fons, no és més que un bloqueig que salta de l'aspecte personal al col·lectiu.

El treball col·lectiu permet superar aquestes situacions, però sempre partint de premisses acceptades per totes. Hem d'assumir que, en abstracte, tenim una infinitat d'accions vàlides, que cap d'elles té més força o legitimitat sobre les altres i que des de la racionalitat hem i podem adaptar els mitjans als nostres objectius. Donar a la violència el sentit adequat, ni més ni menys que a altres

pràctiques, ens permet sorprendre i colpejar com no s'ho esperen.

En cada moment i en cada lloc, segons els objectius que tinguem escollirem els mitjans adequats per aconseguir-los. I segurament, serà en combinació de varis, ja que «la Revuelta necesita de todo: diarios y libros, armas y explosivos, reflexiones y blasfemias, venenos, puñales y incendios. El único problema es cómo mezclarlos»¹⁰

Però malgrat aquesta defensa d'un ús intel·ligent i eficaç de les eines que tenim al nostre abast, volem rompre una llança per l'ús de la violència. I és que en aquesta ciutat que habitem, la realitat social està cada vegada més pacificada. En aquest procés de neutralització de la contestació també entrem nosaltres, l'entorn antiautoritari i anticapitalista. A mesura que passa el temps som conscients que el límit que marca el caràcter de les nostres pràctiques és cada cop més estret. No és un procés col·lectivament meditat, sinó inconscientment assumit.

Per un costat, tenim els prejudicis de pensar que els mètodes violents sempre seran més radicals que els altres. Pitjor encara, que només sabrem utilitzar aquests perquè són als que ens hem acostumat i *professionalitzat*. A un nivell col·lectiu, cada vegada costa més assumir situacions i moments de tensió, fent que escollim evitar-les. Aquesta fugida cap a allò segur es manifesta, per exemple, en manifestacions rodejades, dirigides o desconvocades pels mossos en lloc d'aquella digna pràctica de fa una dècada en la que cada manifestació que la policia volia controlar tenia com a resposta un sa disturbí.

Un dels reptes més gran d'aquest debat que volem començar aquí posa de relleu les nostres pròpies dinàmiques: serem capaces d'abandonar els nostres rols de guerreres? D'estar al matí fent teatre al carrer, al migdia ocupar l'ajuntament amb les àvies i a la nit lliurar-nos al saqueig i a la destrucció? Serem capaces de no deixar-nos tancar en postures ideològiques que dicten les nostres estratègies i condicionen les nostres tàctiques?

Pot semblar molt obvi tot el que s'ha parlat i, de fet, en el moment de teixir aquest text ens preocupa que ningú se senti realment identificada amb les crítiques. Com varem dir al principi, hem fet un esbós de certes postures que no tenen perquè assemblar-se en la seva totalitat a la realitat. De fet, no ens interessa tant la gent que sí que s'identifica amb les postures criticades sinó amb totes aquelles que en la pràctica estem enquadrades amb aquestes encara que no siguem conscients. És a dir, aquelles que sense oposar-nos públicament a la violència evitem la seva realització en tot moment i lloc; aquelles que veient la necessitat d'utilitzar varies tàctiques no sabem sortir del típic sabotatge violent; aquelles que deixem d'utilitzar la violència perquè pensem que si no no tindrem suport popular; aquelles que encara que veient-ho necessari ens sentim ridícules re-partint octavetes.

Serem capaces de perdre-li la por a la violència sense acabar alabant-la? Serem capaces de reflexionar sobre la violència sense arribar a justificar la impotència de la passivitat? Serem capaces de deixar de preguntar-nos violència sí/violència no per començar a preguntar-nos violència *quan i com?*

10. Anònim, *Ai Ferri Corti. Romper con la realidad, sus defensores y sus falsos críticos*. Mutturreo Burutazioak, Bilbao, 2001.

29s el pacifisme en vaga

En muchos momentos ellos llevaban la iniciativa y nosotros íbamos a reacción. Oímos algunas comunicaciones muy angustiosas de compañeros que pedían que se les sacara de allí.

Declaracions de alguns mossos sobre els disturbis del 29s.
La Vanguardia 6 d'octubre del 2010

El text anterior fou escrit abans de la jornada de vaga general del 29 de setembre. Vists els fets d'aquest dia, ens veiem amb la necessitat d'afegir aquest annex valorant certs aspectes al voltant de la violència utilitzada i que complementarien el ja comentat. Així i tot, aquest text no pretén entrar en una anàlisi extensa d'aquell dia, sinó més aviat ser la lectura d'un esdeveniment que encara està calent.

Aquest dia ens va sorprendre a totes, però sobretot a les organitzadores dels diferents actes previstos. La participació heterogènia dels piquets als barris, els talls de carretera del matí, el piquet unitari, el desallotjament del banc ocupat i les diverses respostes es mantindran vives a la nostra memòria. A final del dia, va ser emotiu veure des de l'alt de Barcelona com les diferents fogueres s'anaven unint en un gran núvol de fum; lirisme que també podem trobar plasmat en el text *la sonrisa de los antisistema*¹. Més enllà de les emocions que ens va deixar aquell dia, veiem important remarcar alguns punts interessants de la jornada i veure què podem treure d'ells. Encara

que el succeït sobrepassà les expectatives tant individuals d'ells qui participarem com d'aquelles organitzacions, assemblees i grups que van estar preparant-ho, hem de reconèixer que gran part de l'ocorregut es deu als dies anteriors: la creació de l'Assemblea de Treballadores de Barcelona el 29 de juny, l'agitació dels comitès de barri, la predisposició per treballar juntes de gent i sectors que fins llavors eren pràcticament estancs, etcètera.

El fet més vistós va ser l'ocupació del *Banco de Crédito Español* el dia 25. Una esbojarrada acció que al moment dóna els seus fruits, convertint-se en un centre de convergència de totes aquelles amb ganes de tornar a lluitar juntes. Resultat de la barreja d'una bona organització, d'un secret ben guardat per molta gent i fins i tot de la difusió gratuïta que alguns mitjans de desinformació ens van oferir en publicar, no solament la notícia sinó, en alguns casos, el propi programa d'activitats del dia. A quatre dies de la vaga, el banc caldejà l'ambient convertint-se en el símbol de totes aquelles que les reivindicacions sindicals ens deixaven indiferents, ja que no ens sentíem identificades. Fou d'aquesta manera que aquest espai pogué ser assimilat per molta gent com un punt de trobada i el desallotjament del mateix no com un final sinó com la continuació de la seva mateixa essència². És important que no oblidem que sense el treball de base previ, la situació de

lluïta violenta als carrers no hauria estat possible. Que solament la ràbia acumulada no produeix aquests resultats. És la suma de tot l'anterior, així com l'actuació dels mossos³ el que convertí un mera aturada sindical en quelcom més semblant a una vaga salvatge.

Aquest dia es trencà la pau social d'una manera que per a moltes de nosaltres era difícil de veure. Les més sorpreses davant de tota la violència expressada el 29 siguérem precisament els que veïem legítima la seva pràctica. És més, aquelles que a l'anàlisi prèvia entràriem dins de les categories del violentisme tàctic i de la mitificació de la violència seríem les que, curiosament, més ens sorprenguérem del succeït. Durant aquelles hores predominà una unitat d'acció, d'enfrontament, d'ofensiva generalitzada contra símbols del Capital i contra la policia. El 29s marcà per a moltes de nosaltres la possibilitat de desbordar els mossos, de guanyar-los als carrers encara que fos per unes poques hores. Parlem d'unitat d'acció perquè aquest dia veïem a moltes tombar contenidors, tirar pedres, enfrontar-se. Hi hagué una diversitat de gent capaç de compartir unes pràctiques, hi hagué joves i no tan joves gaudint dels seus primers disturbis, hi hagué gent propera que s'empoderà i la muntà a gust. És respirava un aire de legitimitat i companyerisme. És clar que molts factors poden explicar la nostra victòria i el balanç repressiu relativament reduït. Però el més important és veure que una vegada que es crea la situació, ja no som solament *les 200 de sempre*, sinó moltíssimes més. Això no vol dir que les pacifistes no estiguessin allí. Tornaran a sortir, tornaran a parlar d'infiltrades com un tal

Josep Bel⁴. Moltes ho hem viscut, estiguérem allí, ho veïem amb els nostres ulls com perquè no ens inquieti aquest tipus de discursos. A llarg termini tornarem a trobar-nos en la situació en la que les que practiquin la violència seran rebutjades, on tota aquella que tombi un contenidor serà titllada de policia o de provocadora. I és llavors que ens recordarem del dia de la vaga i haurem de preguntar en veu alta: no serà que tenim motius suficients per trencar-ho tot? no serà que les encaputxades no són policies, sinó companyes?

Algunes seguiran preferint – esperem que cada vegada siguin menys– la foto en la portada on es vegi la «jove antisistema» colpejada per la policia, algunes seguiran pensant que és mitjançant els seus mètodes, la seva premsa o les seves notícies que és possible apropar-nos a mostrar i definir qui som. Quantes vegades més ens asseurem davant de la policia amb les mans en alt per buscar la foto que assenyali qui són les «bones»? Realment no ens fan mal tantes hòsties? Realment ens estan servint d'alguna cosa tants blaus?... potser serveixen per acumular una mica més de ràbia o, desgraciadament, una mica més d'impotència.

Tan preocupant com l'actuació del fantasma del pacifisme és la possibilitat del victimisme quan la repressió aguaita. Era evident que el succeït durant la vaga no s'anava a deixar passar sense més. Les periodistes difamen, els comandaments policials demanen mà dura, fins a aquí, tot normal. El que no ens sembla tan lògica és la manera que algunes –estranyament sorpreses– han pretès fer front a l'atac mediàtic. Si es fa aquesta tasca via mitjans de comunicació o deixem que siguin unes altres les

1. Podeu trobar-lo a: <http://barcelona.indymedia.org/newswire/display/405197/index.php>

2. Fou emotiu veure que quan es conegué la notícia del desallotjament durant el piquet que baixava per Les Rambles, en lloc de tornar cap al banc per intentar evitar el desallotjament, augmentà la ràbia amb la que el piquet s'estava realitzant.

3. Hem de reconèixer que si els mossos no hagueren desallotjat el Banco de Crédito ni carregat a tort i a dret des del matí els esdeveniments haguessin tingut una dosi menor de violència per la nostra part. Ells mateixos foren els seus millors enemics.

4. Membre del sindicat Cobas i del partit polític Corrent Roig. Per llegir la seva infame declaració: www.kaosenlared.net/noticia/tras-29-s-reflexion-desde-izquierda-obrera

5. Ens referim al text de Txema Bofill en el que les teories de conspiració solapen la possibilitat d'una bona anàlisi sobre l'ocorregut. Que s'utilitzés l'excusa del cotxe de la Guàrdia Urbana cremat per desallotjar el banc ocupat no deixa de ser una casualitat, podrien haver buscat qualsevol altra. Això ens fa evident dues coses. La primera és que les que van cremar el cotxe no són les causants del desallotjament, no-més els seu boc expiatori. El segon es que fórem moltes les que somri-guérem al veure aquell vehicle cremant. El text del Bofill el podeu trobar a: <http://barcelona.indymedia.org/newswire/display/405382/index.php>

6. El manifest escrit per 100 professores de varies universitats catalanes i que clama contra la criminalització dels moviments socials és un bon exemple d'això. La essència d'aquest text és la crítica al Poder establert per la seva falta de voluntat de diàleg i de tolerància amb aquells moviments que tenen molt bones propostes per millorar aquest món. L'escandalós no és que s'hagi escrit aquest manifest sinó que aquelles a les que ens fa referència explícita no hagem posat el crit al cel ja que, en cap cas, volem que el Poder ens escolti, doncs no tenim res a proposar-li; no volem que ens toleri, doncs som les seves enemigues i no només les seves opositores. Podeu llegir-lo a: <http://movimentdel25.org/manifest-de-100-professors-i-professores-de-les-universitats-catalanes/>

que surtin a defensar-nos, ens arriquem a salvar-nos el cul a costa de desvirtuar els nostres continguts i enganyar a la gent. De vegades, es pot produir en boca d'alguna companya⁵, encara que la majoria de les vegades són unes altres les que solen parlar per nosaltres. Encara que pugui haver-hi bona intenció en els seus plantejaments –clarament diferents– en lloc de fer-nos un favor el que fan és apuntalar el que estem combatent⁶.

Finalment, ens agradaria que quedi clar que no volem caure en una anàlisi errònia d'aquell dia. No va ser el principi de cap insurrecció. Si no busquem entendre el que realment fou quedarà com un dia de ràbia. El més important no va ser la violència, el més important, seguint la lògica anterior, és que no decaigui el treball de base que s'estava fent. Si després del 29 tornem als nostres caus, si retrocedim a la fase organitzativa prèvia ens arriquem a que tot això desaparegui. Aquest mateix treball de base

és la nostra única eina útil per fer front als intents deslegitimadors de premsa, policia i polítiques. És a dir, tornar al carrer, donar la cara igual que ho vam fer prèviament a la vaga és l'única manera que podem, d'una manera clara i directa, dir qui som i què volem. Perquè més enllà dels enfrontaments i els disturbis vam veure alguna cosa, quelcom diferent que feia temps que no es veia a Barcelona. No és solament la possibilitat d'un espai físic de trobada entre sectors molt diversos com fou el banc, sinó que fou real la coordinació d'accions; veure que era possible el treballar juntes i que podia donar els seus fruits. És clar que queda molt camí per recórrer, tant la criminalització constant en els dies posteriors com la possible repressió que pugui caure no seran tasca agradable. Però toca tornar a ajuntar-se, crear i construir la consciència que ens va unir durant aquest moment. Aquell dia ja va acabar, però el que estem construint acaba de començar.

L'error de reproduir allò que tant odiem La lògica de l'enfrontament L'error de reproduir allò que tant odiem La lògica de l'enfrontament

Tenim el virilisme d'aquesta cultura política autònoma: ser forta, callar les seves dificultats i els seus dubtes. La idea que s'ha de guanyar una gran batalla d'una vegada per totes. Quelcom militar, impulsos guerrers, massius i fanàtics –la resta ja ho veurem després del *final combat*. El que jo vull és cultivar una vida on les lluites mai estiguin absents i no una guerra que posposi la vida per a després.

«Récits analyses et critiques» a *Timult* n.º.2
març del 2010¹

La violència –dóna igual qui la utilitzi– te conseqüències sobre la «salut» efectiva, no només per aquelles que la reben, sinó també per aquelles que la generen, qualssevol que siguin els seus objectius o la seva ideologia.

*Et après avoir tout brûlé*²

Després d'escriure el text sobre l'actuar violent, de donar-li mil voltes, ens hem adonat que encara faltaven moltes coses per dir. Tot l'exposat abans és fàcilment teoritzable, però és a l'hora d'utilitzar la violència que veiem que aquesta té conseqüències inesperades i indesitjables. I és que encara que aquest tema necessiti de les neurones, no es pot plantejar sense les emocions, està molt lligat a elles.

D'una banda, el pacifisme que ens trobem moltes vegades és més producte de la por que fruit d'un pensament desenvolupat. Enfront de certes situacions, el col·lapse personal salta a allò col·lectiu. És en aquest salt que es poden buscar maneres de resoldre els dubtes, d'acompanyar la por per superar-la entre vàries, de cuidar de no deixar mai enrere a la persona que tenim al costat amb els seus dubtes i el seu bloqueig. Aquest bloqueig és també la resposta còmoda de les que necessitem saber en alguns moments on comença i on acaba la protesta organitzada. L'incògnit, la incertesa

1. Traducció nostra.

2. Article de reflexió sobre la tàctica del bloc negre durant la cimera contra l'OTAN a Estrasburg a l'abril del 2009. Podeu trobar-lo en francès i anglès a: en: http://www.infokiosques.net/lire.php?id_article=733 Traducció nostra. Versió en català en procés de traducció.

3. «Secrets and lies» a 325 n.º.7, octubre 2009, pàg. 71. Podeu descarregar-la a: <http://325.nostate.net/library/7-325-net.pdf> Traducció nostra.

4. Manifestació realitzada a Barcelona després del desallotjament del rectorat de la Universitat de Barcelona el mateix dia. Ja que des del matí les corredisses i els cops de porra havien sigut abundants era lògic que a la marxa de la tarda estiguessin els ànims caldejats.

i, sobretot, les conseqüències ens fan por a totes, però el camí que hem escollit ens fa adonar-nos que la realitat està plena d'imprevistos i que són molt poques les coses que surten com les teníem pensades. El saber improvisar per poder donar una resposta ràpida ha de ser la nostra intel·ligència. Conèixer-nos, veure'ns les cares al carrer i poder crear un clima de seguretat entre nosaltres ens pot fer la tasca més fàcil i, alhora, sentir-nos més fortes. No deixar-nos atrapar per la comoditat del risc mínim, de l'immobilisme enfront de la desestabilització, a la ruptura, al canvi de ritme sobtat. Doncs sense ruptures, sense acceleracions, els nostres moviments s'avorreixen i moren. És més, si ens tanquem en una única manera de lluitar ens tornem previsible per a les nostres enemigues.

És aquí també que s'ha de cuidar la supèrbia de la violència que tant pot trastornar les nostres relacions, masculinitzar el nostre actuar i aïllar-nos cada vegada més. «[...] Hi ha una tendència a les tensions en les relacions interpersonals, paranoia, sentiments d'inclusió i exclusió, baixades de moral, sensacions d'aïllament o privilegi, jerarquies i inseguretat personal. Pot ser destructiu i paralitzant»³. Per prevenir això necessitem deixar lloc al dubte, a la reflexió. Deixar un espai per confrontar-nos amb les nostres aprehensions i les nostres pors. Ser honestes amb nosaltres mateixes i amb les altres. Recordar que sempre es corre al ritme de la més lenta, no hi ha pressa si anem totes juntes, no som cap avantguarda ni som ni volem ser professionals especialitzades en la violència. Perquè si no som capaces de fer aquest exercici, d'aquesta sinceritat, de buidar la violència

d'aquests rols que nosaltres mateixes reproduïm, correm el perill de tancar-nos en valors guerrers, en una mística de l'enfrontament clàssic pròpia d'exèrcits de l'Edat Mitjana. No volem fer de la violència un mitjà que reproduceixi tot allò contra el que estem lluitant.

Creure que entre nosaltres no ens fem mal, que no reproduïm el mateix maltractament que pretenem combatre l'única cosa que fa és negar la possibilitat de superar-ho. Com a producte d'aquesta societat que som també tenim els nostres subgrups marginats, aquells que, sense necessitat d'una violència explícita contra ells, se'ls manté al marge. Les diferències d'edat, on joves i majors són deixades de costat, o *per no saber* o *per no poder*. Evidentment, no totes les formes de marginació i classificació són comunes en tots els nostres espais. Segons la *família* en la qual ens trobem, el *nosaltres* i *elles* és canviant. Les *guays*, les *refors*, les *hippies*, les *insus*, les *veïnistes*, les *dolentes*... poden ser noms graciosos amb els que riem amb les nostres amigues en la intimitat de les nostres cases, però la realitat és més dura. Igual que succeeix quan ho fa el Poder, aquestes classificacions ens divideixen per l'encasellament estàtic de la mateixa definició. Això no significa que advoquem per una falsa unitat on tot hi cap, però sí que hauríem de preguntar-nos freqüentment d'on vénen els nostres judicis cap a una altra gent, no sigui que ens estiguem tornant actives.

En un entorn polític on la violència, desgraciadament, és un dels seus temes centrals, els valors entorn d'ella marquen diferència. Perquè nosaltres també tenim marques d'estatus i aquest és un dels més característics. Ja que si

hi ha gent que creu que la violència és l'únic camí per a la lluita, serà entorn d'aquesta que s'establirà la línia divisòria: qui utilitzi la violència sense qüestionar-la és de les nostres, qui no és una reformista i cal mirar-la de dalt a baix. Quantes companyes han participat en una acció que no veien clara per no ser jutjades? Quant menyspreu es respira en una assemblea segons el *qui és qui* de la violència? Decidir utilitzar la violència quan creiem que és necessari és important però és més necessari encara evitar que ningú es pugui sentir malament per l'aire megalòman d'unes quantes companyes.

D'altra banda, les nostres manifestacions tenen un toc viril del que és difícil desfer-se i, per un altre, no hem superat certes barreres del gènere. Prenent exemples locals de Barcelona, simplement fent un ràpid cop d'ull quan hi ha disturbis o enfrontaments amb la policia no trigariem en adonar-nos del gènere predominant de les persones presents. Podem recordar les línies d'estudiants armades amb pals i cascos intentant baixar La Rambla aquella nit del 18 de març⁴. Perquè ens entenguem, aquí no es tracta de jutjar uns fets en si sinó de plantejar una sèrie de preguntes i generar un debat que ens faci reflexionar. El problema no resideix en la falta de dones dins dels nostres espais, i menys en l'actualitat quan des d'un punt de vista quantitatiu el nombre de dones és molt alt, el problema està en el rol que assumim cadascuna i el per què ho fem. L'actitud habitual és refugiar-se en veure-ho com una decisió individual, negant la transcendència del gènere i del patriarcat en la nostra quotidianitat. I el pitjor

és que tot això sigui percebut com quelcom normal en lloc de veure que el problema resideix en la masculinització de la nostra pròpia violència. Potser no ens hem donat ni el temps ni les ganes de crear un ambient que superi aquesta situació.

Això no vol dir que calgui abandonar l'acció violenta sinó que cal sotmetre-la també a la crítica del gènere. Preguntar-nos què és el que construïm a través de la violència també ens incumbeix a totes. Està a les nostres mans la possibilitat de crear accions i moments on no es respiri només testosterona. Però això primer passa per reconèixer aquest caràcter que li hem donat a la violència, on no existeixen els dubtes i on no hi ha pors. Trencar amb la idea que la debilitat és antagònica a la violència i a l'home, doncs la debilitat i la pacificació han estat socialment associades a la dona. Les nostres actuacions pacífiques o violentes haurien de ser el resultat d'una opció política superant aquesta masculinització.

Aquesta correlació s'expressava en un adhesiu que es va difondre a Barcelona després de la cimera de Tessalònica en el 2003 amb el lema «Heroi al carrer! fatxa al llit!». Aquesta sortia del profund malestar de companyes tornant de la contra-cimera amb un regust amarg a testosterona, masclisme pur... La violència política és subversiva? Sí, però no sempre. Ens queda obrir un camí per fugir dels estereotips i crear moments realment revolucionaris. El repte és alt però és a través del debat col·lectiu, del grup d'afinitat, dels grups de dones, dels grups d'homes, que ho podem superar, això sí, sempre que existeixi una certa sinceritat a l'hora de reconèixer els fets tal com són.

De feixismes

A principis de l'any 2009, unes 700 persones es concentraven davant l'ajuntament de Barcelona per protestar contra la reforma de la llei de l'avortament. Front elles, 60 persones, tres quartes parts dones, ens contra-manifestàvem pel dret al propi cos. L'equilibri de forces era ben desigual i la humiliació d'aquell dia va ser dura. Els mossos van haver de protegir-nos a les pro-avortistes de la ira de les *anti*! Faltava gent, semblava que no hi havien prou forces, i resultava impensable que els grups anti-avortistes tinguessin més capacitat de convocatòria. Però no sempre va ser així. El dia 25 de cada mes s'ajuntaven les anti-avortistes davant de la clínica del carrer Viladomat: entre 100 i 200 ràncies amb megafonia, capellà i nenes. Càntics alabant a Déu i la vida, de genolls pregant per conjurar els dimonis de davant: la contra-manifestació avortista que començà a aplegar poc a poc a més persones. La situació que es generava davant la clínica era un espectacle ridícul si no fos tan real. Però, tot i que es va arribar

a superar en nombre a les de davant, sempre érem les mateixes.

Sempre les mateixes persones. I no és que les concentracions fossin apagades i monòtones: riures incendiàries i incessants càntics, projeccions, atacs amb fruita podrida o bombes d'aigua. Notàvem una gran cohesió entre totes les participants i vèiem la nostra capacitat de molestar a les cares de les nostres enemigues: fàstic, rebuig, escàndol. Érem l'Anticrist renascut, Satanàs i les seves hordes arribant a la Terra. Això sí, cada 25 de mes ens quedàvem amb ganes de creuar el cordó de mossos que separava les dues convocatòries per anar a repartir hòsties a aquesta colla de ràncies. Mai vam arribar a fer-ho, però sí vam assaborir dolces victòries, al menys una, el dia que vam decidir concentrar-nos abans que les *anti*, que van quedar esparverades al veure's el lloc usurpat, o sigui davant la clínica. Aquesta va ser l'última de les concentracions i aquest dia tornàrem a casa més contentes que de costum.

Podríem pensar que una convocatòria que es repetia cada mes

provocaria un efecte «bola de neu». Però fou al contrari. El salt quantitatiu fou quasi imperceptible, cosa que xocava amb la capacitat de convocatòria que es podia pressuposar de la gent –de diferents tendències, àmbits o grups– que anava a les concentracions.

A la llum d'aquests fets, trobem necessari reflexionar sobre les possibles causes que van provocar la poca afluència. Es revelen problemes que no són conjunturals sinó quelcom estructural.

Que hi hagués tan poques persones a la concentració pro-avortista, i que aquestes fossin dones en la seva majoria, es força representatiu de com s'entén el concepte «feixisme» per gran part de l'entorn polític de Barcelona. Si bé és cert que el malestar existent a Barcelona amb el feminisme i amb els temes relacionats pot cobrar diverses postures, com la indiferència, el menyspreu o l'oposició, també és cert que aquesta situació és resultat d'una cultura política que no vol fer seva la lluita feminista. Una cultura política impregnada de patriarcat. Rere el malestar conscient hi ha un magma d'insensibilitat i falta d'empatia al voltant del conflicte de gènere, viscut com una problemàtica secundària que es veu subjecte a d'altres coses «més importants». N'és un exemple l'article que va publicar *La Directa* defensant tesis properes a les anti-avortistes¹. Heus aquí l'error de prioritzar unes lluites per sobre d'altres, de pensar que primer cal fer la revolució i que, com a conseqüència, la resta de problemàtiques quedaran solucionades.

Encara avui s'entén feixisme només com a espanyolisme, els skinheads nazis, el 12 d'octubre, etc. I aquesta visió clàssica de l'antifeixisme contribueix a la parcialització

de les lluites i a la confusió que ens impedeix superar-la. O no és feixisme l'atac indiscriminat que els grups catòlics exerceixen contra la llibertat al propi cos? Si es confina el concepte feixisme a l'esfera pública, es cau en l'ús polític clàssic del terme i, per tant, en la separació vida política/vida privada. Aquesta divisió perd pel camí moltes pràctiques feixistes que no es tenen en compte i només ens quedem amb els tòpics que abans assenyàvem. Heus aquí que l'assistència a les manifestacions *antifets* estigui integrada en la rutina: sortirem un 12 d'octubre perquè sí, però no altres dies quan toca. Tenim la sensació que es deixa d'analitzar quina és la lluita i quins els objectius, ja que, per posar exemples, les 300 nostàlgiques de Montjuïc, tancades en la seva fantasia de l'*Una, Grande y Libre* són molt menys perilloses que la miriada de famílies, grups que componen l'ala dura del PP, seguidores de la COPE o Inter-Economia, demòcrates que estenen els seus tentacles en totes les institucions. Tot i que aquests últims no se'ls pot titllar de feixistes amb tot el sentit de la paraula, representen una dreta conservadora racista i tradicionalista, que podem qualificar com a extrema dreta. Es distancien dels grupuscles nazis i *fascistoides* per qüestió de guanyar crèdit i respectabilitat. Prescindeixen amb intel·ligència de l'imaginari del passat per adaptar-se al joc democràtic. Les seves lluites són contra els matrimonis homosexuals, per la família, contra l'avortament o contra les persones migrades, temes populistes fàcilment assumibles per una població en constant pànic i tensió per la situació de reestructuració creada pel sistema, popularment anomenada «crisi». Però les seves pràctiques i

1. «Nen o cafetera?» de Jaume Barrull Castellví a *La Directa* n.º 139. Després de la polèmica, en comptes d'assumir públicament els seus errors, *La Directa* va seguir treballant amb el personatge, tot i que no ha tornat a tractar el tema.

2. Fundador i president del partit polític Plataforma per Catalunya. Des del maig del 2003 és regidor de l'Ajuntament de Vic, a on recentment hi va haver una polèmica per voler prohibir l'empadronament a migrades sense papers (l'empadronament és requisit fonamental a l'hora d'aconseguir una regularització). Exmilitant de la agrupació d'extrema dreta Fuerza Nueva i del partit Frente Nacional.

3. «Porque sería vivir una absurda ilusión ideológica creer que las "peleas callejeras" contra los neonazis actuales reviven las refriegas del Milán de 1921, del Berlín de 1933, o de la Barcelona de 1936, cuando el fascismo no sólo era un temible esbirro al servicio del capital, sino un verdadero movimiento de masas que con su propio programa y su dinamismo demoníaco superó la maldad capitalista, conduciendo a la especie humana a un nivel de degradación aún mayor. Quizás por esta razón, al chocar una y mil veces con grupúsculos esqueléticos que no tienen apenas apoyo social, y son interpretados por la sociedad como bandas de psicópatas indeseables que se mueven entre el gamberismo hooligan

discursos tenen com a conseqüència el mateix que els dels feixistes.

En aquest sentit la candidatura de Josep Anglada² és un exemple del salt qualitatiu de l'extrema dreta, ja que reuneix el catalanisme racista, algunes espanyolistes i les catòliques ultres. Han sabut evolucionar, cosa que dins l'antifeixisme barcelonès encara sembla que no hagem aconseguit fer. Sembla que l'immobilisme ideològic dels grups feixistes afecta també a l'antifeixisme³. I això també es percep si analitzem les concentracions *antifas* dels últims temps: la presentació de la candidatura de Josep Anglada, tant la del 13 de març com la d'aquest passat novembre, han tingut poca afluència i una repercussió mínima. Potser perquè hi ha gent que no li veu sentit, potser perquè hi ha gent que se sent incòmode, o potser per *passotisme*. Sigui com sigui hauríem de replantejar els objectius de l'antifeixisme: Què és més perillós? Que s'ajuntin quatre desfasades a Montjuïc? O que ajuntaments a mà de socialistes prohibeixin el burca? O que d'altres en mans de convergents donin llum verda a la caça dels sense papers en intents patètics d'arrabassar vots a l'extrema dreta? O que les famílies ultra-catòliques es manifestin contra l'avortament? La contaminació del discurs xenòfob, igual que les postures anti-avortistes,

són proves rellevants de la necessitat urgent de replantejar les bases i els objectius de l'antifeixisme.

Això no vol dir que no hi hagi una tendència a la revisió i replantejament de la lluita per a dur-la a terme d'una forma més eficient i coherent, però encara hi ha molta reticència i sabem que partint de l'exemple del conflicte de gènere per posar de relleu l'immobilisme de la lluita antifeixista és difícil apropar-nos a aquest sector reticent, justament pel rebuig que descriuïem abans respecte el feminisme. Però, podem exemplificar amb d'altres situacions de risc que està creant l'extrema dreta: amb els conflictes derivats dels fluxos migratoris succeeix quelcom semblant. Costa d'assumir la lluita com a pròpia perquè ens sembla un conflicte extern a nosaltres, perquè no vivim angoixades davant la perspectiva de ser víctimes d'una batuda en mig del carrer. Però hi ha un gruix de persones que possiblement s'han convertit en un nou «exèrcit de reserva», necessari per mantenir el control social dins els llinars de la submissió, mantenint la dicotomia exclosa/inclosa entre aquelles que romanen en l'extrema inseguretat i a les que es pot negar, legalment, el dret a circular lliurement i aquelles que «tenen dret» a romandre explotades.

Però encara que les migrades siguin dels sectors més castigats per l'explotació, no hem d'oblidar que aquesta ens afecta a totes. I és aquesta visió de classe la que ens pot permetre aturar les batudes al carrer o l'existència dels CIE no com a solidàries amb «les altres» sinó com a part activa d'una mateixa lluita per la llibertat.

Hauríem d'estar atentes de com el discurs xenòfob i feixista s'insereix en la necessitat que moltes de les «ciutadanes» tenen de participar en la política de la ciutat i així el discurs ciutadania es veu fàcilment reconduïble cap a campanyes com la que s'està vivint actualment al barri del Raval: *Volem un barri digne!* Si no som capaces de veure on neixen els nous discursos feixistes, analitzar-los i aturar-los davant les seves primeres manifestacions el discurs feixista es continuarà estenent com una taca d'oli, fent que les veïnes busquin enemigues allà on haurien de trobar afinitats.

Partint d'aquí, resulta necessari revisar com estem portant a

terme la lluita a les formes que pren avui dia el feixisme. Com hem dit, la seva posada en escena ja no respon tant a una declaració de superioritat racial o de croada catòlica encara que es basi en aquests supòsits. Amb el que ens trobem es més una suma de plantejaments populistes i reaccionaris que poden calar més fàcilment en la població que un discurs i una pràctica obertament feixista. És per això que Plataforma per Catalunya ha tret més de 75000 vots a les passades eleccions catalanes mentre que el MSR⁴ amb prou feines sobrepassa els 700.

Si observem que el feixisme és ara més perillós que abans és perquè en una situació d'inestabilitat social, en un context d'ajust de l'economia a la rendibilitat i les seves inherents retallades socials, absents les lluites radicals que facin trontollar els fonaments del capitalisme i davant la manca d'imaginariis comuns que el superin, el populisme feixista presenta un enemic clar. Un boc expiatori que trasllada l'enemic real

y el frikismo político, se corre el peligro de que nos convirtamos en lo mismo; que al dar prioridad, y concentrar todos nuestros esfuerzos de una manera desmesurada y pública en el combate contra grupos que son políticamente marginales, caigamos en la misma marginalidad política, en el mismo vacío ensimismado que desde dentro es todo y desde fuera nada, la nada política, la insignificancia social y la ininteligibilidad intelectual y emocional que condena a la indiferencia, mezclada de miedo y desprecio, a las peleas entre tribus urbanas, rockers y mods, latin-kings y ñetas, fachas y antifas». Así nos quieren ver. Reflexiones en frío y en caliente sobre el antifascismo. Podeu llegir-lo sencer a: <http://www.nodo50.org/Nueva-dinamica-del-fascismo.html>

4. El Movimiento Social Republicano és un partit polític de caràcter nacionalista —tant europeu com espanyol— i socialista —però no

marxista ni llibertari—. Malgrat que a la seva propaganda intenten ser confusos utilitzant una certa estètica i retòrica radical propera a les nostres postures, la realitat es que no poden —i no volen del tot, com afirmen a la seva pàgina— amagar que són nacional-socialistes.

cap a una enemiga que, per haver estat desposseïda de la paraula, no es pot defensar de les acusacions que aquelles que tenint paraules i capacitats per reproduir-les clamen en la seva contra. Al cap i a la fi, la veritat poc té a veure amb la realitat, i això el populisme ens ho demostra clarament, sinó amb l'explicació que millor s'adapta a aquesta, sí amb la versió que menys costi de digerir, sigui o no sigui real, per una població majoritàriament acrítica. Davant de la nostra dificultat de crear imaginari col·lectius més enllà d'aquest que vivim, el populisme presenta un imaginari clar que s'atansa a descriure'ns una realitat on les capes més desafavorides, com sempre, són les més malparades. És cert, ja no tenim, ni volem tenir, descripcions messiàniques sobre la realitat i això pot provocar que les més desencisades, en la seva

busca de solucions immediates, es sumin a les files del feixisme. Les qüestions són: serem capaces de veure les noves formes que pren el feixisme més enllà de les seves manifestacions més clàssiques i ràncies, o continuarem exaltant-nos només davant esvàstiques i *aguiluchos*? Serem capaces de crear un imaginari col·lectiu més enllà del feixisme sense caure en el nostre propi populisme? Enfront de les adaptacions del feixisme a les noves realitats socials ens caldrà identificar i assenyalar les nostres autèntiques enemigues. Enfront del malestar reconduït a l'atac de les més desproveïdes de recursos ens caldrà forjar aliances que ens encoratgin i ens empoderin a combatre aquelles que posseeixen el Poder, reconeixent que les nostres enemigues són les de dalt i no les del nostre costat.

RESSENYES

A Corps Perdu nº. 2

Revista anarquista internacional

Contacte: 21ter, rue Voltaire 75011 París

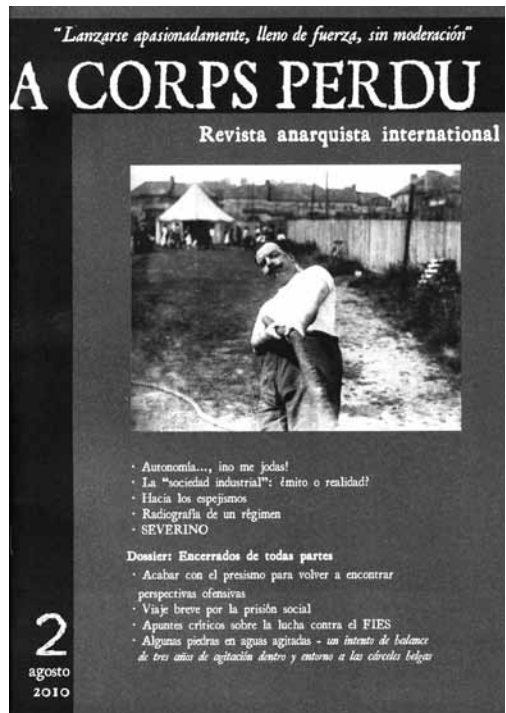
revue.acorpsperdu@gmail.com

Ahora bien, no se trata de luchar para sobrevivir mejor, sino para vivir y eso sólo es posible mediante la destrucción necesaria de todo lo que está podrido en este mundo. Este combate no es para mañana, sino diario. Y sólo ahí, mi vida contiene los gérmenes del futuro por el que luchó.

Tornem a tenir per les nostres terres aquesta revista anarquista d'origen francòfon. En aquest segon número, i seguint la línia de l'anterior, ens trobem amb tot un seguit de textos d'anàlisi que van des de l'actualitat de les nostres lluites com ara «La "sociedad industrial": ¿mito o realidad?» a la recuperació de textos clàssics com «Nuestro antifascismo» de Severino di Giovanni. Al seu torn, el dossier central torna a ser temàtic, en aquest cas sobre la lluita contra el sistema carcerari. Volem posar especial èmfasi en aquest monogràfic i en la seva urgent necessitat, doncs aquests textos –escrits en altres èpoques o altres llocs– ens parlen dels mateixos errors de perspectiva i pràctica que encara avui i aquí se segueixen repintant. Perquè, qui no ha parlat de «les preses» com si aquestes fossin un col·lectiu homogeni? Qui no ha vist en elles un potencial revolucionari a causa de la seva condició d'il·legals? Qui no ha prioritzat la lluita contra les presons sobre les altres per la dura realitat en la que viuen les recluses? Preguntes que ens fan tornar a tocar de peus a terra i que ens han de fer replantejar

de nou allò anticarcerari com una faceta més de la lluita contra la dominació.

Com diem, textos interessants que ens poden ajudar a enfrontar la lluita anticarcerària com la lluita contra les presons i no com la lluita a favor de les preses. Diferència necessària que ens permet trencar la distància que marca la divisió entre qui se suposa que sofreix la repressió i qui no, ja que no és només la presó l'únic mecanisme punitiu ni les que allà van a parar les úniques que ho pateixen. Punt de vista que també reclamem –i que ja comentàrem en el número anterior– en el moment que no lluitem contra les fronteres i els CIE perquè recolzem a les persones migrades sinó perquè avorrim l'existència de tot el que coarcti la llibertat. Recuperar aquesta visió íntegra antidominadora de les lluites ens permet, per una banda, deixar de lluitar per altres i per a unes altres, evitant així les postures paternalistes i/o avantguardistes. I ens permet, a més, trobar còmplices per la nostra posició enfront les injustícies –perquè lluitem contra la presó, contra les fronteres, contra el treball– i no per certes definicions sociològiques –perquè recolzem les preses, les migrades o les treballadores–.

Constatar y analizar la inmensa prisión en la que nos encontramos todos y todas y cuyos muros podemos palpar diariamente, tendría que llevarnos a evitar un activismo que convierta la cárcel en un tema separado artificialmente del resto.

[...] luchar contra la domesticación de los cuerpos y las mentes y contra todas las jaulas que nos imponen por todas partes puede permitirnos superar la falsa separación interior/exterior, vinculando los distintos encarcelamientos [...].

Apología del Capità John Brown

Henry David Thoreau

Editen: Kilombo/Biblioreta y Biblioteca del Ateneu Llibertari del Casc Antic

Si busques quelcom sobre Henry David Thoreau en un diccionari enciclopèdic apareixerà qualificat com un dels precursors del pacifisme, la no-violència i la desobediència civil. També altres personatges com Gandhi o Luther King han reconegut en Thoreau una font d'inspiració. I no podem deixar de dir que hi ha una efígie seva al Panteó dels Herois Nord-americans de la Universitat de Nova York junt amb la d'alguns presidents dels Estats Units.

Però, qui va ser realment Thoreau? Aquest text ens mostra l'home que estava contra la guerra i l'esclavitud, però que va veure la noblesa de qui, entenent que no hi havia manera de parar l'esclavitud amb paraules i polítics, va alçar-se en armes i va intentar acabar amb aquesta xacra: John Brown. La jugada li va sortir malament i va acabar a la forca, tot i endur-se per davant unes quantes esclavistes. Els diaris i la burgesia en general van titllar-lo de dement i criminal per procurar, amb un petit exèrcit d'una dotzena de persones –entre les que es trobaven alguns fills seus, el seu jove i esclau pròfug– acabar amb l'esclavitud. Un dels motius pels quals Thoreau va sortir en la seva defensa fou perquè: «el declaren dement perquè saben que en tota la seva vida, mai ells mateixos podrien comportar-se com ell».

John Brown i el seu grup van ser assassinats per lluitar contra l'esclavitud, amb armes i violència. Thoreau escriu aquest petit text per contrarestar la propaganda oficial, enaltir l'acció de Brown i fer una crítica ferotge de l'esclavitud i la violència de l'Estat.

La esclavitud està de camí carregada de víctimes moribundas; se suman nous barcos desde el océano; una pequeña tripulación de traficantes de esclavos, tolerados por una gran masa de pasajeros, están sofocando a cuatro millones de esclavos bajo la escotilla, y todavía aseguran los políticos que el único medio de obtener la liberación es a través de la “pacífica difusión de sentimientos humanitarios” sin ningún “tumulto”. Como si los sentimientos de humanidad se hallaran alguna vez sin la compañía de los hechos [...].».

Beyond Amnesty

Anònim

Edita: Psiquiatrizadxs en lucha

Si no crees que estàs lluchant per tu vida, piénsalo de nuevo. Si sabes que no estás lluchando por tu vida, puede que estés en el lado equivocado.

Veritats dites des de dins, des del lloc on pertoca a la paraula. Veritats que no esperen ser escoltades perquè estan escrites com un crit, allà on el dolor es palpa, on té nom i cognoms. Quan reconeixem veritablement d'on neix el dolor l'única opció possible és la de confrontar-lo directament, no per fer-lo suportable sinó per destruir el focus que l'ha fet aparèixer. Allà on l'enemiga es va aclarint, l'amistat, la complicitat es van descobrint en la mateixa mesura.

Un escrit esquinçador, contundent, directe, sense lloc per a l'ambigüitat. Un escrit que cau a les nostres mans en un moment on el relativisme ens envaeix i sembla que ja ningú pugui dir una paraula sense que hi hagi la possibilitat de dubtar d'ella. Aquestes paraules neixen del dolor de la seva protagonista, del dolor d'una experiència que a vegades no arribem a veure com a nostra, aquella que autènticament ens interpel·la en el nostre impuls de lluita. Aquest és el missatge que trobem en aquest text, aquest és el missatge que oblidem massa vegades.

Escollim ressenyar aquest text per dues raons. La primera perquè pensem que omple el buit que en el nostre text sobre la violència tan sols hem introduït: les lesions autoinfligides, el suïcidi, la lluita que –a falta d'enemigues evidents– acaba autodestruïnt-nos; identificant la nostra misèria amb la nostra incapacitat per

haver escollit un altre mode de vida, caient en el parany de la responsabilitat personal, sense adonar-nos que, des que naixem, altres ja han decidit quin ha de ser el recorregut de la nostra existència, de la nostra no-vida.

La segona raó que ens empenya a destacar-lo és perquè pensem que retorna a la paraula el seu caràcter transgressor, transportant-la al lloc del que no hauria hagut de sortir mai: dir allò que sentim sense necessitat d'adequar-ho constantment a allò que pensem que l'altra pot o no entendre. Aquest text retorna a la paraula la seva inherent poesia, el seu art, la seva funció que, més enllà de la merament comunicativa, actualment li és mancada.

Un text que busca complicitats, conscient que l'aïllament és la més dura de les misèries humanes; un pas endavant cap a l'organització del malestar social.

Quiero vivir entre gente que es consciente de que vivimos en guerra. Una guerra contra la vida. Contra el espíritu. Quiero vivir entre gente que no se mire a las manos ni evite tu mirada cuando hables de lucha o insurrección porque, en el fondo, saben que han claudicado, y porque –tal vez, sólo tal vez– ellos nunca *realmente* odiaron el sistema [...]. Quiero un enemigo que no sea yo [...].

Errico Malatesta y la violencia revolucionaria

Alfredo M. Bonanno

Edita: Bardo Ediciones

Contacte: <http://bardoediciones.net>

Lesclava sempre està en un estat de legítima defensa, així que la violència contra la seva patrona, contra l'opressora, està sempre moralment justificada. D'aquesta senzilla encara que aclaridora manera Malatesta desenvolupà, al llarg dels seus escrits, la manera en la que s'hauria de jutjar l'ús de la força. Però no ens parla d'una violència abstracta, sinó d'una realitat de classe en la que estan legitimades a usar-la les que a ella pertanyen.

Quan Malatesta es pregunta per què en la lluita actual contra les institucions polítiques i socials, que es consideren opressives, les anarquistes han practicat i predicat l'ús de mesures violentes malgrat que aquestes estiguin en evident contradicció amb les seves finalitats, respon que només amb la violència ens podem defensar de l'explotació quotidiana que

el sistema ens imposa, explotació legalitzada amb normes i lleis i implantada forçosament per polítiques, policies i jutges.

Esta revolución tiene que ser necesariamente violenta, aunque la violencia sea en sí misma un mal. Tiene que ser violenta porque sería una locura esperar que los privilegiados reconocieran el daño y la injusticia de sus privilegios y se decidieran a renunciar a ellos voluntariamente. Tiene que ser violenta porque la violencia revolucionaria transitoria es el único medio para poner fin a la mayor violencia que tiene esclavizados a la gran mayoría de seres humanos.

Sobre aquesta consideració general, Bonanno actualitza els escrits de Malatesta per analitzar alguns aspectes de la pràctica insurreccionalista. En les accions s'hauria de seguir un «ordre moral» perquè parlessin per si soles, perquè siguin fàcilment llegides com a resposta a la repressió o a l'explotació sense necessitar incòmodes justificacions posteriors. I en aquest ordre s'hauria d'identificar a l'enemiga de classe, triar els mitjans adequats i reduir el sofriment imputable al descuit o a la superficialitat. D'aquests factors dependrà la utilitat de l'acció, el que aconseguirí en el camí cap a la revolució i les repercussions que pugui tenir.

Però també adverteix que en la guerra social la violència revolucionària és simplement l'expressió que més fàcilment es percep, però no l'única i, segons el punt de vista, tampoc la més important. No cal caure en l'extremisme que interpreta que tot es pot reduir a una qüestió de força militar, ja que a més de produir-se l'aïllament de la rebel i una exacerbació de l'especialització, «la intensificació de las acciones violentas realizadas por una minoría de rebeldes no corresponde necesariamente con un aumento del proceso de rebelión».

Lectura doblement interessant. D'una banda, per com liquida Malatesta, sense necessitat d'elaborats plantejaments teòrics, l'eterna qüestió ètica al voltant de les tàctiques violentes. Per l'altra, per la manera en la que Bonanno reprèn la pràctica de la violència des d'una òptica insurreccional, és a dir, com una eina més amb la que s'encara el conflicte social. Ja que, com ell mateix ja ha dit altres vegades, la insurrecció és una qüestió social, no militar, encara que aquest militar es dilueixi en un difús conglomerat d'individues i grups d'afinitat. Quelcom que moltes companyes no haurien d'oblidar.

Materiales para una crítica de la democracia

Vàries autores

Edita: Klinamen

Contacte: www.editorialklinamen.org

Aquesta recopilació de diversos textos parteix de la base que la forma democràtica és el sistema polític més perfeccionat que ha trobat el capital per al seu desenvolupament i implantació universal. «No hay crítica práctica a la democracia a no ser que haya crítica al capitalismo. Aceptar o tratar de reformar el capitalismo implica aceptar o intentar reformar su forma política más adecuada». La democràcia separa la decisió política de la resta de la vida social. Fomenta la il·lusió que som iguals davant la llei i les institucions, però obviant el fet que aquestes possibilitats tan sols es faran realitat per aquelles que puguin emprar-les. La separació evita l'antagonisme de classe o la diferència de gènere, reduint-la a una esfera aparentment neutral i en la que serà possible aconseguir la igualtat per via de la discussió i el consens entre les parts afectades. És aquest mecanisme el que porta a una desmobilització generalitzada; qualsevol moviment opositor podrà ser integrat mitjançant el diàleg entre les seves representants.

Tot i així, no es pot reduir la crítica a la democràcia només a la forma en la que es prenen les decisions. La democràcia, tot i que sigui directa en comptes de representativa, és la supremacia dels mitjans sobre la finalitat i la dissolució de les potencialitats en allò purament formal. Si un moviment avança i s'enfronta al poder de l'Estat, aquest serà titllat de no democràtic. Però si el conflicte o el moviment pot ser compatible amb l'arbitratge i la conciliació, llavors és normal que la forma i el procés siguin el més important. Trobem aquesta crítica del tot encertada ja que va dirigida expressament a la forma en la que es coordinen els grups antagonistes. Organitzar una assemblea d'acord amb les formes passa a ser més important que el que l'assemblea decideixi. Aquelles que privilegien els processos d'administració es condemnen a crear un aparell administratiu, en comptes de resituar la discussió en el contingut de la nostra experiència, de les nostres paraules i accions. La realitat és invertida i, tal i com assenyalava el text,

la revolución no es una cuestión de forma. Es la naturaleza del cambio aquello sobre lo que debemos insistir. Crear un mundo sin dinero, sin intercambio de mercancías, sin compra y venta de trabajo, sin empresas como polos competidores de acumulación de valor, sin ser el trabajo algo separado del resto de nuestras actividades, sin Estado, sin una esfera política especializada y aislada de nuestras relaciones sociales.

Malgrat l'encert d'aquestes crítiques, per una banda el text resulta una mica espès i, per l'altra, només s'analitzen exemples del moviment obrer, sense superar els tradicionals conceptes marxistes. De manera paradoxal gairebé cap de les lluites tractades surt ben parada dels comentaris. Es cau així en l'idealisme de la teoria pura, com si el desenllaç d'aquells conflictes no estigués emmarcat en cap context particular que els condicionés. La comentarista hauria de comprendre que la distància temporal li dóna més facilitat per a l'anàlisi i que, si les lluites van acabar en demandes i no en revolució, potser no fou tant per l'entrega de milers de persones que donaren les seves vides, sinó per la dificultat que suposava i suposa enfrontar-se a la repressió i al continu perfeccionament de la dominació humana.

Al que realment tenim por és a perdre la força que ens fa continuar. Tenim por del penediment de qui diu que la lluita no ha tingut sentit. Tenim por de quedar-nos soles. Tenim por que la repressió funcioni i deixem de buscar com fer-los front. Aquesta és la por que no ens paralitza ans el contrari. Ens remou tant per dins que ens insta a no acomodar-nos. És així que ens tornem a trobar cara a cara amb els botxins i ens adonem que ells, amb la seva repressió, no són quelcom invencible. Són persones i, com nosaltres, també tenen por.

Que la por canviï de bàndol.

*Ja ens estem organitzant i ens agrada viure entre nosal-
tres... però no en tenim prou. Ens apassionen els moments
que ens trobem juntes als carrers, a les places, a l'hort o
descobrint altres maneres d'estimar-nos més enllà de les
hetero-normativitzades, però no en tenim prou. No en
tenim prou perquè la nostre vida consta, ara per ara, no-
més de pinzellades inconnexes o de moments d'eufòria
col·lectiva en els que una pot discernir entre la vida i la
quotidianitat; ens fa por tornar cada dia a la normali-
tat. És per això que el nostre futur passa inequívocament
per creure'ns el present i començar a viure com volem des
d'ara, sent cada cop més les que experimentem noves for-
mes de relacionar-nos confrontant l'ordre establert. [...]*

*No aspirem a arribar a cap bon port, el nostre camí no-
més està sota els nostres peus i de la sinceritat i la conse-
qüència amb la que donem les nostres passes depèn que els
impossibles que avui només somiem esdevinguin realitat,
creant situacions que ens empenyin a trobar-nos, fora-
dant la quotidianitat unidimensional, fent de l'excepció
el germen d'una vida que intuïm però que encara desco-
neixem.*

Terra Cremada
Fonollars 15
08003 Barcelona

<http://terraquemada.pimienta.org>
terraquemada@pimienta.org